

Polska w czasie
II wojny światowej

Unia Lubelska.
Rzeczpospolita Obojga Narodów

XXV Światowy
Polonijny Sejmik PKOl

POLONIA AZERBEJDŻAŃSKA

„Polonia” Rozwój Współpracy Kulturalnej

WIZYTA PREZYDENTA RP W AZERBEJDŻANIE

Numer 4 / 2019 rok

Od redaktora

Drodzy przyjaciele i stali czytelnicy naszego magazynu, oto zbliża się koniec 2019 roku. Rok, który był pełen wydarzeń zarówno w Azerbejdżanie, jak i w Polsce, a także w stosunkach dwustronnych. Nasze kontakty stały się jeszcze bliższe i cieplejsze, jeszcze bardziej solidarne i mocniejsze. Potwierdza to historyczna wizyta Prezydenta Polski Andrzeja Dudy w Azerbejdżanie w maju b.r. Baku i Warszawa uzgodniły wiele kwestii dotyczących naszych państw, jak również problematyki międzynarodowej.

Rola diaspory w rozwoju więzi pokazuje, jak ważna jest ta platforma w życiu codziennym. Pod koniec roku w Warszawie odbyło się spotkanie inauguracyjne Rady Koordynacyjnej Azerbejdżanów zamieszkałych w Polsce. Jego głównym celem jest koordynacja działań organizacji w ramach struktury, wspieranie realizacji interesów na poziomie regionalnym i międzynarodowym oraz ich wzmacnianie.

W Gdyni, gdzie latem odbył się jubileuszowy Światowy Polonijny Sejmik zostały również omówione kierunki rozwoju polskich diaspor na całym świecie oraz kroki podejmowane w celu wejścia na nowy poziom. Polacy z całego świata, od Ameryki po Australię, świętowali również 100-lecie istnienia Polskiego Komitetu Olimpijskiego.

Kultura, podobnie jak sport, łączy ludzi różnych narodowości. Nie popełnimy błędu, jeżeli powiemy, że liczne wystawy, niezapomniane koncerty i nowe filmy – to wszystko przyczynia się do wzmocnienia więzi między naszymi narodami.

Główny wątek w tym numerze magazynu nie jest trudny do uchwycenia – chodzi o wzmocnienie tej więzi, która sprawia, że pamiętamy i kochamy nasze korzenie, naszą Ojczyznę. Wątek ten jest częścią naszej Polski w Azerbejdżanie, częścią polskiej kultury i historii, dzięki której jesteśmy dumni z naszego pochodzenia.

Дорогие друзья и постоянные читатели нашего журнала, вот и подошел к концу 2019 год. Год, который был насыщен событиями как в Азербайджане и Польше, так и в двусторонних отношениях. Наши связи стали еще ближе и теплее, еще более сплоченными и крепкими. Тому подтверждение исторический визит в Азербайджан президента Польши Анджея Дуды, который состоялся в мае месяце. Баку и Варшава сверили часы, как по многим вопросам межгосударственной повестки, так и по международной проблематике.

Роль диаспоры в развитии связей показывает, насколько важна эта платформа в повседневной жизни. Ближе к концу года в Варшаве состоялось учредительное заседание Координационного совета проживающих в Польше азербайджанцев. Его основная цель – координация деятельности входящих в структуру организаций, поддержка в реализации интересов на региональном и международном уровнях и их укрепление.

О направлениях развития польских диаспор по всему миру, предпринимаемых шагах по подъему деятельности этого движения на новый уровень говорилось и в Гдыне, где летом прошел юбилейный Всемирный Сеймик Полонии. Поляки со всей планеты от Америки и до Австралии наряду с этим также чествовали 100-летие Олимпийского комитета Польши.

Культура, как и спорт, сближает людей разных национальностей. Не ошибемся, если скажем, что многочисленные выставки, памятные концерты и показ новых кинофильмов – все это способствует укреплению связей наших народов.

Основную нить в этом выпуске журнала уловить не сложно – она и заключается в укреплении той связи, которая заставляет нас помнить и любить наши истоки, нашу Родину. Эта нить – частичка нашей Польши в Азербайджане, часть той польской культуры и истории, благодаря которой мы гордимся своим происхождением.

36 Baku. Zatoka
Potockiego

36 Баку. Бухта
Потоцкого

31 Koncert piosenki
patriotycznej

31 Концерт
патриотических песен

26

W poszukiwaniu korzeni

В поисках корней

44

Unia Lubelska.
Rzeczpospolita
Obojga Narodów

Люблинская Уния.
Речь Посполитая
Обеих Народов

18

XXV Światowy
Polonijny Sejmik PKOl

XXV Международный
Полонийный Сеймик PKOl

50 Polska w czasie II wojny światowej

50 Польша во время II мировой войны

6 Wizyta Prezydenta RP w Azerbejdżanie

6 Визит президента Польши в Азербайджан

54 Msza święta pamięci Ofiar Tragedii z 10.04.2010r. pod Smoleńskiem

54 Святая Месса памяти Жертв Трагедии от 10.04.2010 г. под Смоленском

40

Symbol i herb Warszawy

Символ и герб Варшавы

16

Flaga Polski

Флаг Польши

22 Letni odpoczynek dzieci w Polsce

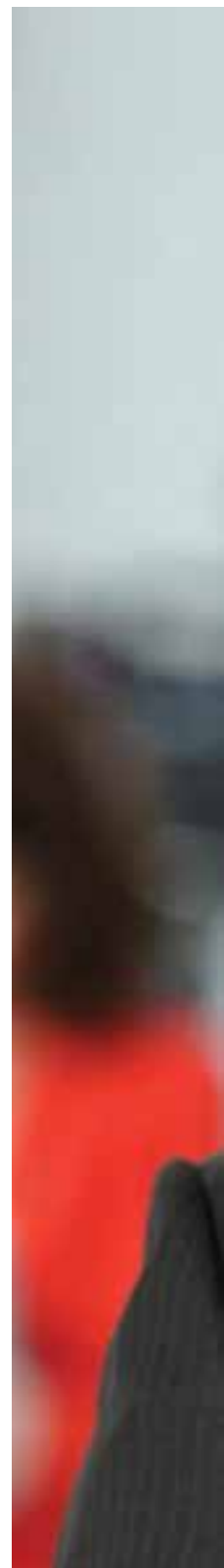
22 Летний отдых детей в Польше

32 Tradycje w Polsce

32 Традиции в Польше

WIZYTA PREZYDENTA RP W AZERBEJ- DŻANIE

KOŃCEM WIOSNY
PREZYDENT POLSKI ANDRZEJ
DUDA ZŁOŻYŁ OFICJALNĄ
WIZYTĘ W BAKU

Miniony rok zostanie zapamiętany z uwagi na gwałtowny wzrost aktywności w stosunkach dwustronnych między Azerbejdżanem a Polską. Kwestie dalszego rozwoju stosunków politycznych i gospodarczych, finansowych i społecznych, kulturalnych i sportowych pomiędzy styczniem a grudniem znalazły się w centrum uwagi Baku i Warszawy. I oczywiście apoteozą tego wszystkiego była oficjalna wizyta prezydenta Polski Andrzeja Dudy w Azerbejdżanie, którą złożył w ostatnich dniach wiosny.

Program pobytu i spotkań Andrzeja Dudy w Baku był intensywny, obejmował jeden dzień.

Po oficjalnej ceremonii powitania odbyło się spotkanie indywidualne prezydenta Azerbejdżanu İlhama Alijewa i prezydenta Polski Andrzeja Dudy. Następnie spotkanie kontynuowano w rozszerzonym formacie z udziałem delegacji.

Уходящий год запомнится всплеском активности в двусторонних азербайджано-польских отношениях. Вопросы еще большего развития политических и экономических, финансовых и социальных, культурных и спортивных связей с января по декабрь были в центре внимания Баку и Варшавы. И, естественно, апофеозом всего этого стал долгожданный в Баку официальный визит президента Польши Анджея Дуды в Азербайджан, совершенный им в последние дни весны.

Программа пребывания и встреч Анджея Дуды в Баку была насыщенной и уместилась в один день. После официальной церемонии встречи состоялись переговоры Президента Азербайджана Ильхама Алиева и Президента Польши Анджея Дуды один на один. Затем встреча продолжилась в расширенном составе с участием делегаций.

Na spotkaniu prezydentów Azerbejdżanu i Polski zauważono, że stosunki między naszymi dwoma krajami rozwijają się pomyślnie w różnych sferach i że istnieją duże możliwości dalszego rozwoju stosunków. Odnotowano, że oficjalna wizyta prezydenta Polski Andrzeja Dudy w Azerbejdżanie będzie sprzyjała rozwijaniu stosunków dwustronnych. W trakcie rozmów strony wymieniły poglądy na temat stosunków dwustronnych i kwestii będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania. Prezydent İlham Alijew odnotował kontynuację dialogu politycznego na wysokim szczeblu między

На встрече президентов Азербайджана и Польши отмечалось, что отношения между нашими странами успешно развиваются в различных сферах, что есть хорошие возможности для дальнейшего расширения связей. Было отмечено, что официальный визит президента Польши Анджея Дуды в Азербайджан будет способствовать расширению двусторонних отношений. В ходе беседы был проведен обмен мнениями по двусторонним отношениям и вопросам, представляющим взаимный интерес. Президент Ильхам Алиев отметил продолжение

naszymi krajami, podkreślił, że podczas spotkania „jeden na jeden” strony po raz kolejny przeanalizowały program stosunków dwustronnych, omówiły plany na przyszłość.

Odnutowano, że oficjalna wizyta prezydenta Polski Andrzeja Dudy w Azerbejdżanie będzie sprzyjała rozwijaniu stosunków dwustronnych.

Zauważając, że nasze stosunki są wielostronne, prezydent İlham Alijew skupił się na współpracy polsko-azerbejdżańskiej w sferze politycznej, gospodarczej i w innych dziedzinach, wyrażając przekonanie, że wizyta ta będzie silnym bodźcem do dalszej współpracy dwustronnej.

Odnotowując swoją pierwszą wizytę w Azerbejdżanie, wielkie wrażenie jakie wywołał kraj i Baku, prezydent Polski Andrzej Duda powiedział, że każdy krok prezydenta Azerbejdżanu jest sukcesem. Opowiadając o tym, że odwiedzili piękne miejsca w Baku, podziwiali piękne zabytki, Andrzej Duda podkreślił, że u podstaw tego wszystkiego leży właśnie praca i działalność głowy państwa Azerbejdżan. Prezydent Polski powiedział, że nasze kraje od wielu lat twórczo współpracują w różnych dziedzinach.

Na zakończenie szczytu Alijew-Duda odbyła się ceremonia podpisania azerbejdżańsko-polskich dokumentów o współpracy. Memorandum o współpracy fitosanitarnej pomiędzy Agencją Bezpieczeństwa Żywności Azerbejdżanu i Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Polsce podpisali Prezes Agencji Bezpieczeństwa Żywności Azerbejdżanu Goszgar Tahmazli oraz Główny Inspektor w Polsce Andrzej Chodkowski.

Ministrowie İnam Kerimow i Krzysztof Ardanowski podpisali porozumienie o współpracy pomiędzy Ministerstwem Rolnictwa Azerbejdżanu a Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Polsce. Szef Służby Bezpieczeństwa Państwa Azerbejdżanu Madat Gulijew oraz Zastępca Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego RP Krzysztof Waclawek podpisali umowy o wymianie i wzajemnej ochronie informacji niejawnych oraz o wymianie i wzajemnej ochronie informacji poufnych pomiędzy rządami Azerbejdżanu i Polski.

Komentując wyniki rozmów, prezydent Azerbejdżanu İlham Alijew jeszcze raz powitał prezydenta Polski, który przybył do Baku po raz pierwszy i podkreślił, że wizyta ta nada silny impuls rozwojowi stosunków polsko-azerbejdżańskich. Pamiętając

между нашими странами политического диалога высокого уровня, подчеркнул, что на состоявшейся встрече один на один, стороны еще раз рассмотрели повестку дня двусторонних связей, обсудили планы на будущее.

Отметив, что наши связи многосторонние, президент Ильхам Алиев остановился на азербайджано-польском сотрудничестве в политической, экономической сферах и других областях, выразив уверенность, что нынешний визит придаст мощный импульс дальнейшему двустороннему сотрудничеству.

Отметив свой первый визит в Азербайджан, свое большое впечатление от страны и Баку, президент Польши Анджей Дуда сказал, что каждый предпринимаемый президентом Азербайджана шаг приносит успех. Рассказав, что они побывали в красивых местах Баку, увидели прекрасные памятники, Анджей Дуда подчеркнул, что в основе всего этого лежит именно работа, деятельность главы Азербайджанского государства. Президент Польши сказал, что в течение многих лет наши страны плодотворно сотрудничали в различных сферах.

На встрече президентов Азербайджана и Польши отмечалось, что отношения между нашими странами успешно развиваются

Следствием саммита Алиев-Дуда стала церемония подписания азербайджано-польских документов о сотрудничестве. Меморандум взаимопонимания о сотрудничестве в сфере фитосанитарии между Агентством продовольственной безопасности Азербайджана и Государственной инспекцией по защите растений и семеноводству Польши подписали председатель Агентства продовольственной безопасности Азербайджана Гошгар Тахмазли и ревизионный инспектор по здоровью растений и семеноводству Польши Анджей Ходковски.

Меморандум взаимопонимания о сотрудничестве между Министерством сельского хозяйства Азербайджана и Министерством сельского хозяйства и развития села Польши подписали министры İnam Керимов и Кшиштоф Ардановски. Соглашения об обмене и взаимной охране секретной информации, а также об обмене и взаимной защите конфиденциальной информации между правительствами Азербайджана и Польши подписали начальник Службы государственной безопасности Азербайджана Мадат Гулиев и

swoją oficjalną wizytę w Polsce sprzed dwóch lat, prezydent zauważył, że nasze kraje przebyły długą drogę w minionym okresie i stworzyły format udanej współpracy w różnych dziedzinach.

Mówiąc o znaczeniu wspólnej deklaracji o partnerstwie strategicznym podpisanej przez Azerbejdżan i Polskę, İlham Alijew zauważył, że nasze stosunki polityczne są na wysokim poziomie i istnieje duży potencjał współpracy w sferze gospodarczej. Podkreślając, że powinniśmy aktywnie działać w sferze wzajemnych inwestycji, İlham Alijew powiedział, że są ku temu dobre warunki w naszym kraju, przypominając, że w ubiegłym roku został otwarty w Polsce Trading House of Azerbaijan. Odnotowując duże znaczenie dla naszych krajów korytarzy transportowych Wschód-Zachód i Północ-Południe, İlham Alijew mówił o perspektywicznych możliwościach współpracy w zakresie rolnictwa i turystyki.

İlham Alijew zauważył, że nasze stosunki polityczne są na wysokim poziomie i istnieje duży potencjał współpracy w sferze gospodarczej

Poinformował o stanowisku naszego kraju na temat konfliktu ormiańsko-azerbejdżańskiego w Górskim Karabachu, podkreślając, że problem ten powinien zostać rozwiązany w ramach międzynarodowych norm i zasad prawnych, zapewniając integralność terytorialną Azerbejdżanu.

Z kolei prezydent Polski Andrzej Duda powiedział, że po oficjalnej wizycie İlhama Alijewa w Warszawie dwa lata temu, stosunki dwustronne są dalej rozwijane. Zauważając, że w trakcie rozmów poruszono wiele kwestii, Andrzej Duda podkreślił, że obecna wizyta rozpocznie nowy etap współpracy pomiędzy naszymi krajami. Deklarując, że Azerbejdżan jest ważnym partnerem handlowym Polski, Andrzej Duda powiedział, że jego wizyta przyczyni się do otwarcia nowych horyzontów gospodarczych. Wzywając polskie firmy do aktywnego wykorzystania potencjału transportowego Azerbejdżanu, Andrzej Duda zaznaczył, że jego kraj chce skorzystać z możliwości, jakie daje Międzynarodowy Port Handlowy Baku w Aljacie i rozszerzyć współpracę w sektorze naftowo-gazowym.

Stwierdzając, że Baku może zawsze liczyć na wsparcie Warszawy w rozwiązaniu konfliktu w Górskim Karabachu w ramach międzynarodowych norm prawnych, Andrzej Duda ma nadzieję, że negocjacje prowadzone w ramach Grupy Mińskiej OBWE przyniosą pozytywne rezultaty. Andrzej Duda poruszył również historię stosunków polsko-azerbejdżańskich,

заместитель председателя Агентства внутренней безопасности Польша Кшиштоф Вацлавек.

Комментируя итоги переговоров, президент Азербайджана İlхам Алиев поприветствовал еще раз прибывшего в первый раз в Баку президента Польши и отметил, что этот визит даст сильный толчок развитию польско-азербайджанских связей. Вспомнив состоявшийся два года назад свой официальный визит в Польшу, глава государства подчеркнул, что за прошедший период нашими странами пройден большой путь и создан формат успешного сотрудничества в различных сферах. Остановившись на значении подписанной между Азербайджаном и Польшей совместной декларации о стратегическом партнерстве, İlхам Алиев отметил, что наши политические связи отличаются высоким уровнем, а в экономической сфере имеется большой потенциал с точки зрения сотрудничества.

Подчеркнув, что мы должны активно работать в сфере взаимных инвестиций, İlхам Алиев сказал, что в нашей стране для этого имеются хорошие условия, напомнив, что в прошлом году в Польше открылся Торговый дом Азербайджана. Отметив большое значение для наших стран транспортных коридоров, Восток-Запад и Север-Юг, İlхам Алиев остановился на наличии хороших возможностей для сотрудничества в сферах сельского хозяйства и туризма.

Он заявил о позиции нашей страны в армяно-азербайджанском Нагорно-Карабахском конфликте, подчеркнув, что проблема должна быть решена в рамках международных правовых норм и принципов с обеспечением территориальной целостности Азербайджана.

В свою очередь, президент Польши Анджей Дуда сказал, что после состоявшегося два года назад официального визита İlхам Алиева в Варшаву, двусторонние отношения получили еще большее развитие. Отметив, что в ходе проведенных переговоров было рассмотрено очень много вопросов, Анджей Дуда подчеркнул, что нынешним визитом начнется новый этап сотрудничества между нашими странами.

Заявив, что Азербайджан является важным торговым партнером Польши, Анджей Дуда отметил, что его визит внесет вклад в открытие новых экономических горизонтов. Призвав польские компании активно использовать транспортный потенциал Азербайджана, Анджей Дуда отметил, что его страна желает воспользоваться возможностями Бакинского международного морского торгового порта в Алят, расширить сотрудничество в нефтегазовой сфере. Заявив,

podkreślając, że w naszym kraju żyli polscy architekci, którzy wnieśli ogromny wkład w budowę zespołu architektonicznego Baku i wyraził zadowolenie z udziału polskich architektów w tworzeniu tak pięknego dziedzictwa. Obaj liderzy zaprezentowali sobie wzajemnie znaczki pocztowe odzwierciedlające dziedzictwo historyczne i kulturowe.

Potwierdzeniem słów prezydenta Polski było odsłonięcie w Baku tablic pamiątkowych poświęconych pamięci polskich architektów. W uroczystości wzięli udział prezydenci Azerbejdżanu i Polski, którzy przybyli na stołeczną ulicę Polskich architektów.

Aby upamiętnić nazwiska polskich architektów, jedną z ulic historycznej dzielnicy Baku nazwano ulicą „Polskich architektów”. Na ścianie jednego z budynków przy tej ulicy znajduje się tablica pamiątkowa z wygrawerowanymi nazwiskami polskich architektów – Józefa Gosławskiego, Kazimierza Skórewicza, Józefa Płoszko i Eugeniusza Skibińskiego – oraz rzeźbione w kamieniu wizerunki kilku zaprojektowanych przez nich budynków. Autorem pamiątkowych tablic jest wybitny architekt Azerbejdżanu Elbaj Gasimzade.

что Баку всегда может опираться на поддержку Варшавы в решении Нагорно-Карабахского конфликта в рамках международных правовых норм, Анджей Дуда надеется, что проводимые в рамках Минской группы ОБСЕ переговоры дадут положительные результаты.

Анджей Дуда коснулся и истории польско-азербайджанских связей, подчеркнул, что в нашей стране жили польские архитекторы, внесшие большой вклад в архитектурный ансамбль Баку, выразив удовлетворение участием польских зодчих в создании такого прекрасного наследия. Оба лидера вручили друг другу почтовые марки, отражающие историческое и культурное наследие.

В подтверждение слов главы Польши в Баку состоялось открытие мемориальных досок, посвященных памяти польских архитекторов. Президенты Азербайджана и Польши приняли участие в церемонии, прибыв на столичную улицу Польских архитекторов.

С целью увековечения имен польских архитекторов, одна из улиц исторического квартала Баку была названа улицей “Польских архитекторов”. На

Pałac Muchtarowa arch. Józef Płoszko

Pod koniec XIX i na początku XX wieku wraz z zagranicznymi inwestorami do Baku zaczęli przyjeżdżać znani inżynierowie i specjaliści budowlani. Miasto stopniowo rozwijało się, powstawały nowe budynki i pojawiały się nowe dzielnice. Ekspert zagraniczni aktywnie uczestniczyli we wzbogacaniu wizerunku architektonicznego Baku wraz z lokalnymi architektami. Miasto, które nigdy nie straciło swojego wschodniego kolorytu, w tym samym czasie przekształciło się w miasto europejskie.

Polscy architekci odegrali szczególną rolę w tym procesie i w całej architekturze Baku tego okresu. Stali się oni autorami wielu wspaniałych budowli historycznych azerbejdżańskiej stolicy. Na przykład pałac Murtuzy Mukhtarowa, „Ismailie”, budynek Rady Miejskiej w Baku, posiadłość Agabali Gulijewa i wiele innych budynków historycznych zaprojektowali polscy

Bakijka Rada Miejska arch. Józef Gosławski

stene одного из зданий на этой улице установлены мемориальная доска, с выгравированными на ней именами польских зодчих – Юзефа Гославского, Казимежа Скуревича, Юзефа Плошко и Еугениша Скибинского – и высеченные из камня изображения нескольких спроектированных ими зданий. Автор мемориальных досок – заслуженный архитектор Азербайджана Эльбай Гасымзаде.

В конце 19-го – начале 20-го столетия, наряду с иностранными инвесторами, в Баку стали приезжать также известные инженеры и специалисты по строительству. Город постепенно разрастался, возводились новые здания, появлялись новые районы. В обогащении архитектурного облика Баку вместе с местными зодчими, активно участвовали иностранные специалисты. Город, никогда не терявший свой

architekci. Ważnym elementem wizyty polskiego prezydenta było Azerbejdżańsko-Polskie Forum Biznesu. W imprezie wzięli udział İlham Aliyev i Andrzej Duda.

Andrzej Duda powiedział, że w ostatnich latach stosunki między naszymi krajami zintensyfikowały się we wszystkich dziedzinach

İlham Aliyev zauważył, że regularne spotkania głów państw przyczyniają się do rozwoju stosunków dwustronnych. „Jesteśmy zainteresowani zwiększeniem obrotów handlowych i podejmujemy konkretne kroki w tym zakresie”, powiedział. W raporcie Banku Światowego na temat klimatu biznesowego Azerbejdżan zajmuje 25 miejsce i jest jednym z dziesięciu najbardziej reformatorskich krajów. Podkreślając, że inwestycje zagraniczne w naszym kraju są chronione na odpowiednim poziomie i że istnieją korzystne możliwości inwestowania w wielu dziedzinach, İlham Aliyev powiedział, że gigantyczne projekty infrastrukturalne otworzyły szerokie możliwości dalszej poprawy klimatu biznesowego. Zauważył, że wraz z rozwojem sektora energetycznego, szczególną uwagę w naszym kraju zwraca się na rozwój sektora niezwiązanego z ropą naftową, co jest dobrą okazją do współpracy w rolnictwie i turystyce, podkreślił znaczenie podejmowania działań mających na celu zwiększenie liczby wzajemnych podróży obywateli.

Andrzej Duda powiedział, że w ostatnich latach stosunki między naszymi krajami zintensyfikowały się we wszystkich dziedzinach. Zauważył, że Azerbejdżan jest wiodącym krajem na Kaukazie Południowym i atrakcyjną platformą dla polskich firm. Podkreślając wagę dokumentów podpisanych podczas wizyty, prezydent Polski powiedział, że jest zadowolony ze współpracy pomiędzy Unią Europejską a Azerbejdżanem. Poruszając kwestię inicjatyw gospodarczych, Andrzej Duda zauważył, że istniejące projekty służą dobrobytowi naszych krajów, a Warszawa jest zainteresowana uczestnictwem w Międzynarodowej Transkaspijskiej Trasie Transportowej (TMTM).

Prezydent Polski powiedział, że jest świadomy głównych projektów realizowanych w Azerbejdżanie i zauważył, że z pomocą Azerbejdżanu uczestniczącego w chińskim projekcie „Jeden Pas, Jedna Droga”, będą korzystne warunki dla transportu towarów z Azji do Europy.

Andrzej Duda wyraził również nadzieję, że podpisane w ramach forum umowy pomiędzy strukturami biznesowymi przyczynią się do dalszego wzmocnienia

восточный колорит, в то же время, превращался в европейский. В этом процессе и в целом в архитектуре Баку того периода польские зодчие сыграли особую роль. Они стали авторами ряда великолепных исторических зданий азербайджанской столицы. Например, дворец Муртузы Мухтарова, “Исмаиллие”, здание Исполнительной власти Баку, имение Агабалы Гулиева и многие другие исторические здания были построены по проектам польских архитекторов. Важной составляющей визита президента Польши стал Азербайджано-Польский бизнес-форум. İlхам Алиев и Анджей Дуда приняли участие в мероприятии.

İlхам Алиев отметил, что регулярные встречи глав государств, способствуют развитию двусторонних отношений. “Мы заинтересованы в увеличении торгового оборота, и в этой сфере предпринимаются конкретные шаги”, заявил он. В отчете Всемирного банка о бизнес-климате Азербайджан занимает 25-е место и входит в десятку самых реформаторских стран. Подчеркнув, что иностранные инвестиции в нашей стране защищаются на должном уровне, и во многих сферах имеются благоприятные возможности для инвестиций, İlхам Алиев сказал, что гигантские инфраструктурные проекты открыли широкие возможности для дальнейшего улучшения бизнес-климата. Он отметил, что, наряду с развитием энергетического сектора, в нашей стране особое внимание уделяется развитию и нефтяного сектора, что есть хорошие возможности для сотрудничества в сфере сельского хозяйства и туризма, подчеркнул значение принятия мер по увеличению числа взаимных поездок граждан.

Анджей Дуда заявил, что отношения между нашими странами в последние годы интенсифицировались во всех областях. Он отметил, что Азербайджан – лидирующая страна Южного Кавказа и привлекательная площадка для польских компаний. Подчеркнув значение подписанных в рамках визита документов, глава польского государства сказал, что рад сотрудничеству между Евросоюзом и Азербайджаном. Касаясь экономических инициатив, Анджей Дуда отметил, что существующие проекты служат благополучию наших стран, и Варшава заинтересована в участии в Транскаспийских грузоперевозках. Президент Польши сказал, что они осведомлены о реализуемых в Азербайджане крупных проектах и отметил, что при помощи Азербайджана, участвующего в китайском проекте “Один пояс, один путь”, появятся выгодные условия для перевозки грузов из Азии в Европу. Анджей Дуда также выразил надежду, что соглашения между бизнес-структурами, подписанные в рамках форума, внесут вклад в дальнейшее укрепление взаимных контактов и увеличение торгового

wzajemnych kontaktów i wzrostu obrotów handlowych. Na zakończenie wszystkich oficjalnych spotkań i rozmów, w imieniu İlhama Alijewa odbyło się oficjalne przyjęcie na cześć przebywającego w Azerbejdżanie z oficjalną wizytą prezydenta Polski Andrzeja Dudy.

Zauważając, że więzi między naszymi narodami mają historyczne korzenie, İlham Alijew powiedział, że Polacy, którzy osiedlili się kiedyś w Azerbejdżanie, odgrywali aktywną rolę w życiu społeczno-politycznym i gospodarczym kraju. Zauważając, że historyczne relacje tworzą solidną podstawę do rozwoju współpracy na obecnym etapie, podkreślił udaną współpracę w wielu obszarach.

Najbardziej bolesnym problemem regionu jest konflikt ormiańsko-azerbejdżański w Górskim Karabachu, a İlham Alijew powiedział, że społeczność międzynarodowa uznaje integralność terytorialną Azerbejdżanu i popiera sprawiedliwe rozwiązanie konfliktu zgodnie z normami i zasadami prawa międzynarodowego. İlham Alijew wyraził wdzięczność stronie polskiej za poparcie dla rozwiązania konfliktu zgodnie z odpowiednimi rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ w ramach integralności terytorialnej Azerbejdżanu.

Na zakończenie wszystkich oficjalnych spotkań i rozmów, w imieniu İlhama Alijewa odbyło się oficjalne przyjęcie na cześć przebywającego w Azerbejdżanie z oficjalną wizytą prezydenta Polski Andrzeja Dudy.

Następnie Andrzej Duda podziękował İlhamowi Alijewowi za zaproszenie do Azerbejdżanu. „Nasze dzisiejsze spotkanie jest najbardziej oczywistym dowodem dobrych stosunków między naszymi krajami i narodami. Pomimo faktu, że Baku jest oddzielone od Warszawy o ponad 3000 kilometrów, wasza stolica jest bliskim miastem dla każdego Polaka” – powiedział.

Podkreślając, że utwór Polaka Stefana Żeromskiego „Przedwiośnie” zbliża nasze narody, Andrzej Duda uznał odsłonięcie tablicy pamiątkowej upamiętniającej polskich architektów, wydanie specjalnego znaczka pocztowego i nadanie nazwy „Polskich architektów” jednej z centralnych ulic Baku za dowód dużego szacunku dla ich pamięci i wyraził za to wdzięczność İlhamowi Alijewowi. „Nasze więzi opierają się na pięknej przeszłości, która łączy

obrotu. Po окончании всех официальных встреч и проведенных переговоров от имени Ильхама Алиева был устроен официальный прием в честь находившегося с официальным визитом в Азербайджане президента Польши Анджея Дуды. Подчеркнув, что связи между нашими народами имеют исторические корни, Ильхам Алиев сказал, что поселившиеся в свое время в Азербайджане поляки, играли активную роль в общественно-политической и экономической жизни страны. Отметив, что исторические отношения создают прочную основу для развития сотрудничества и на современном этапе, он подчеркнул успешное взаимодействие во многих областях.

По окончании всех официальных встреч и проведенных переговоров от имени Ильхама Алиева был устроен официальный прием в честь находившегося с официальным визитом в Азербайджане президента Польши Анджея Дуды

Самая болезненная проблема региона – армяно-азербайджанский Нагорно-Карабахский конфликт все еще не урегулирован, и Ильхам Алиев сказал, что мировое сообщество признает территориальную целостность Азербайджана и выступает за справедливое урегулирование конфликта в соответствии с нормами и принципами международного права. Ильхам Алиев выразил польской стороне признательность за поддержку урегулирования конфликта согласно соответствующим резолюциям Совета Безопасности ООН в рамках территориальной целостности Азербайджана.

Выступивший затем Анджей Дуда поблагодарил Ильхама Алиева за приглашение посетить Азербайджан. “Наша сегодняшняя встреча является самым наглядным подтверждением хороших отношений между нашими странами и народами. Несмотря на то, что Бaku отделяют от Варшавы более 3000 километров, ваша столица является близким городом для каждого поляка”, сказал он.

Подчеркнув, что произведение поляка Стефана Жеромского “Канун весны” еще более сближает наши народы, Анджей Дуда расценил открытие мемориальной доски в память о польских архитекторах, выпуск специальной почтовой марки

dwa narody. Jeśli chodzi o teraźniejszość, mogę powiedzieć, że jestem przekonany o przyszłości naszych stosunków. Współczesny Azerbejdżan jest postrzegany przez Polskę jako lider gospodarczy w regionie i kraj, który odgrywa ważną rolę w budowaniu mostu łączącego Azję z Europą” – powiedział.

Odnosząc się do współpracy Baku z Unią Europejską, prezydent Polski zauważył, że program Partnerstwa Wschodniego jest dobrą platformą do dalszego wzmacniania więzi z UE. Andrzej Duda po raz kolejny powiedział z przekonaniem, że Polska zawsze będzie po stronie Azerbejdżanu, którego integralność terytorialna jest gwarantowana przez prawo międzynarodowe.

и присвоение одной из центральных улиц Баку названия “Польские архитекторы” как высокое почтение их памяти и выразил Ильхаму Алиеву признательность за это. “В основе наших связей лежит прекрасное прошлое, объединяющее два народа. Что касается настоящего, то могу сказать, что я уверен в будущем связей. Современный Азербайджан воспринимается Польшей как экономический лидер в регионе и страна, играющая основную роль в налаживании моста, соединяющего Азию с Европой”, отметил он. Коснувшись сотрудничества Баку с Европейским союзом, президент Польши отметил, что программа “Восточное партнерство” является хорошей платформой для дальнейшего укрепления связей с ЕС. Анджей Дуда еще раз с уверенностью заявил, что Польша всегда будет на стороне Азербайджана, территориальная целостность которого гарантируется международным правом.

FLAGA POLSKI

Flaga jest jednym z najważniejszych symboli państwowych.

Za flagą Polski kryje się pewna historia powstawania i kształtowania się państwa polskiego. Flaga Polski ma ogromne znaczenie dla narodu polskiego, w trudnych czasach była ona ostoją nadziei i wiary w lepszą przyszłość. Flaga wspiera ducha i jedność Narodu, ma magiczną właściwość, która budzi dumę i radość w sercu każdego Polaka, nawet jeśli on żyje poza Polską.

Flaga Polski składa się z dwóch pasów o równej szerokości – górnego białego i dolnego czerwonego. Na arenie międzynarodowej stosowana jest flaga mająca dodatkowy szczegół – na górnym pasie umieszczone jest godło Polski. Należy rozróżniać flagę

Za polskim flagom stoi określona historia возникновения и становления польского государства. Флаг Польши для польского народа имеет большое значение, в сложные времена он был оплотом надежды и веры в светлое будущее. Флаг поддерживает дух и сплоченность нации, обладает магическим свойством, которое будит гордость и радость в сердце любого поляка, даже если он проживает за пределами Польши.

Польский флаг состоит из двух равновеликих полос: верхней белой и нижней красной. На международной арене он имеет еще одну

państwową i narodową. Na fladze państwowej w górnej jej części, pośrodku białego pasa umieszczone jest godło w postaci orła, natomiast na fladze narodowej godła niema.

Kolor biały – to białe skrzydła orła, czerwień – to szkarłatny zachód słońca. Ponadto kolor biały oznacza czystość, nieskazitelność, świętość, a czerwony – z kolei siłę, odwagę i wytrwałość. Początkowo flaga była całkowicie czerwona (karmazynowa) z umieszczonym na niej białym orłem. W 1410 r. podczas słynnej bitwy pod Grunwaldem król Władysław Jagiełło dowodził wojskiem właśnie pod taką flagą. Z czasem flaga się zmieniała, składała się raz z trzech, a raz z czterech pasów, ale kolory czerwony i biały stały się tradycyjne.

Biały orzeł dla Polaków stał się ptakiem symbolicznym. Według legendy o księciu Lechu pierwsza stolica polskiego państwa Gniezno została założona w miejscu, w którym książę zobaczył białego orła majestatycznie siedzącego na drzewie.

Wizerunek orła zmieniał się wielokrotnie, jego skrzydła unosiły się raz w górę, a innym razem rozciągały się na boki, orzeł miał złotą koronę lub zostawał bez niej

Wizerunek orła zmieniał się wielokrotnie, jego skrzydła unosiły się raz w górę, a innym razem rozciągały się na boki, orzeł miał złotą koronę lub zostawał bez niej. Widok orła, przedstawionego na współczesnej fladze, pojawił się w roku 1927 – jest to biały jednogłowy orzeł z rozpostartymi skrzydłami, z głową skierowaną w prawo. Jego głowę zdobi złotą koronę o trzech zębach, pazury i dziób są wykonane z tego samego kosztownego materiału.

Flaga została oficjalnie zatwierdzona w 1831 roku. Jednak biały i czerwony kolory zostały zatwierdzone, jako kolory narodowe jeszcze w roku 1792. Podczas powstań narodowych, które miały miejsce w XIX wieku, używano biało-czerwonych wstążek, które stały się symbolem walki narodu polskiego o niepodległość, o swoje prawo do wolności. Polacy często wkładają białe i czerwone ubrania na wszelkiego rodzaju imprezach, aby wyrazić oddanie wobec swojej Ojczyzny i zawsze wywieszają flagę Polski w święta państwowe.

Po wielu rozbiorach, w stałej walce o niepodległość Polska obroniła swoją suwerenność i swoje symbole państwowe. 1 sierpnia 1919 roku biało-czerwona flaga została zatwierdzona przez Sejm jako flaga narodowa i od tego czasu pozostaje bez zmian. Od roku 2004 ustanowiono święto Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, które obchodzone jest 2 maja.

дополнительную деталь – на верхней полосе изображен герб Польши. Следует различать государственный и национальный флаг. Поскольку на государственном флаге Польши в верхней части флага, по центру белой полосы, размещают его герб в виде орла, а на национальном – нет. Белый цвет – это белые крылья орла, красный – багряный закат. Еще белый означает чистоту, безукоризненность, святость, а красный, в свою очередь, силу, мужественность и стойкость. Хотя, с самого начала флаг был полностью красным, на нем был изображен белый орел. В 1410 году во время известной Грюнвальдской битвы король Владислав Ягайло вел войско под таким флагом. Со временем флаг изменялся, состоял то из трех, то из четырех полос, но красный и белый цвета стали традиционными.

Белый орел для поляков стал символической птицей. Согласно легенде о князе Лехе первая столица польского государства Гнезно была основана в том месте, где князь увидел величественно восседающего белого орла на дереве.

Изображение орла менялось неоднократно, его крылья то взмывали ввысь, то простирались в стороны, орел приобретал золотую корону то оставался без нее. Вид орла, который изображен сегодня на современном флаге, появился в 1927 году, изображение белого одноглавого орла с расправленными крыльями, обращенного вправо. Его голову украшает золотая корона с тремя зубцами, когти и клюв выполнены из того же драгоценного материала.

Белый орел для поляков стал символической птицей

Официально флаг утвердили в 1831 году. Однако, белый и красный цвета были утверждены народными еще в 1792 году. Во время национальных восстаний, охвативших XIX век, использовались бело-красные ленты, которые стали символом борьбы народа за свою независимость, за свое право быть свободным. Бело красные одежды поляки часто надевают на всевозможные мероприятия, чтобы выразить преданность своему Отечеству и обязательно вывешивают флаг Польши во время государственных праздников. После многочисленных разделов, постоянной борьбы за независимость Польша отстояла свой суверенитет и свои государственные символы. 1 августа в 1919 году бело-красный флаг был утвержден Сеймом как национальный, и с тех пор больше не менялся. С 2004 года установлен праздник – День Флага РП, который отмечают 2 мая.

XXV Światowy Polonijny Sejmik PKOl

W Gdyni miał miejsce jubileuszowy, XXV Światowy Polonijny Sejmik PKOl. W zakończonych 26 lipca obradach wzięło udział ok. 120 naszych rodaków z 21 państw całego świata.

Organizatorami przedsięwzięcia byli: Polski Komitet Olimpijski, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, władze samorządowe Gdyni, a także Senat RP oraz Ministerstwo Sportu i Turystyki i Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Uczynili oni wiele, aby zapewnić uczestnikom atrakcyjny program merytoryczny oraz towarzyszący, czyli sportowo-turystyczny.

Współgospodarzami obrad plenarnych byli: szef Komisji Współpracy z Polonią PKOl dr Witold Rybczyński, starościna Weronika Szaturskaya (z Kazachstanu) i starosta Jerzy Rudnicki (z Bułgarii). W trakcie tygodniowych obrad odbyło się m.in. wspomnieniowe spotkanie z trójmiejskimi medalistami olimpijskimi i Januszem Szewińskim, poświęcone zmarłej przed rokiem Pierwszej Damie Polskiego Sportu – Irenie Szewińskiej. Miała też miejsce wizyta w gdyńskim Muzeum Emigracji. Na pokładzie „Daru Pomorza” z uczestnikami Sejmiku spotkał się zastępca prezydenta Gdyni Marek Łucyk; padły ciekawe informacje o mieście, a także o naszym wspianym żaglowcu.

Miały również miejsce spotkania z sekretarzem generalnym PKOl Adamem Krześcińskim, dyrektorem Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Iwoną Kozłowską oraz z członkiem Zarządu Krajowego, skarbnikiem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Tomaszem Różniakiem. Adam Krześciński przypomniał naszym rodakom okoliczności, w jakich sto lat temu rodził się polski ruch olimpijski oraz historyczną rolę Polonii w gromadzeniu środków na pokrycie kosztów udziału biało- czerwonych w ich debiutanckim starcie olimpijskim w Paryżu w roku 1924. Ponadto zapoznał zgromadzonych z

XXV Международный Полонийный Сеймик PKOl

В Гдыне прошел XXV юбилейный Международный Полонийный Сеймик PKOl. В недельной сессии завершившейся 26 июля приняло участие около 120 наших соотечественников из 21 страны мира.

Организаторы мероприятия: Польский Олимпийский Комитет, организация „Вспульнота Польска”, органы местной власти города Гдыни, а также Сенат РП, Министерства спорта и туризма и МИД, подготовили участникам увлекательную программу, как основную, так и сопутствующую, т.е. спортивно-туристическую.

В совместно организованных пленарных мероприятиях приняли участие шеф Комиссии по сотрудничеству с Полонией (польской эмиграцией) PKOl доктор Витольд Рыбчиньский, староста Вероника Шатурская (из Казахстана) и староста Ежи Рудницки (из Болгарии).

Во время недельной сессии Сеймика состоялась памятная встреча с олимпийскими призерами Тригорода, а также с Янушем Шевиньским, посвященная первой леди польского спорта Ирене Шевиньской, умершей год назад. Частью программы было посещение Эмиграционного музея в Гдыне. На борту корабля-музея „Dar Pomorza” с участниками Сеймика встретился вице-президент Гдыни Marek Łucyk. Участники узнали интересную информацию не только о городе, но и о замечательном паруснике.

Также состоялась встреча с Генеральным секретарем PKOl Адамом Кшесиньским, директором Департамента сотрудничества с Полонией Ивоной Козловской, а также членом Национального управления, казначеем организации „Вспульнота Польска” Томашом Рузьняком. Адам Кшесиньский напомнил нашим соотечественникам об обстоятельствах, при которых 100 лет назад

bieżącymi działaniami Komitetu, w tym z programem obchodów jego tegorocznego jubileuszu, wspominał też o Igrzyskach Europejskich – i tych zakończonych niedawno w Mińsku, i tych, które mają się odbyć za cztery lata w Krakowie i Małopolsce. Nie zabrakło również informacji o przygotowaniach polskich sportowców do przyszłorocznych Igrzysk Olimpijskich w Tokio.

Dyr. Iwona Kozłowska mówiła o działalności swojego departamentu, z uznaniem odnosząc się do takich inicjatyw jak Sejmiki Olimpijskie, od półwiecza gromadzące najaktywniejszych polonijnych działaczy sportowych. Tomasz Różniak zapoznał z kolei sejmikowiczów z bieżącą działalnością „Wspólnoty Polskiej”, akcentując rolę, jaką w kontaktach Polonii z krajem odgrywał zawsze sport. Przypomniał także, iż już od lat Sejmiki Olimpijskie bezpośrednio

rodziło polskie olimpijskie движение, также об исторической роли Польши в сборе средств на покрытие расходов для участия в 1924 году в дебюте бело-красных на Олимпийских играх в Париже. Кроме того, он ознакомил участников с текущей деятельностью Комитета, в том числе с программой празднования 100-летнего юбилея Олимпийского комитета в этом году, упомянул об Европейских играх, которые недавно завершились в Минске, также об играх, которые пройдут в Кракове и Малопольском воеводстве четыре года спустя. Была также представлена информация о подготовке польских спортсменов к Олимпийским играм в Токио в следующем году.

Директор Ивона Козловска рассказала о деятельности своего департамента, с признательностью отметила инициативу

poprowadzają organizowane w tej samej (lub pobliskiej) lokalizacji Polonijne Igrzyska Sportowe.

W trakcie obrad plenarnych swój dorobek w promowaniu ruchu olimpijskiego i polskiego sportu oraz zamierzenia na kilka najbliższych lat zaprezentowało 16 organizacji polonijnych z różnych stron świata. Za godne realizowania co roku w dniu 11 listopada uznano Światowe Biegi Niepodległości, które mogą stać się dobrą okazją do promowania osiągnięć rodzimego sportu. Podkreślono znaczenie inicjatywy „Przez sport do nauki języka polskiego”, która może wciągać do polonijnej aktywności przedstawiciele młodego pokolenia (nawiasem mówiąc, na tegorocznym Sejmiku pojawiło się niemałe grono młodszych przedstawicieli Polonii).

W ramach programu turystycznego uczestnicy Sejmiku odbyli ciekawą wycieczkę po Ziemi

prowadzenia Olimpijskich Сеймиков, которые уже полвека собирают самых активных польских спортсменов. Томаш Рожняк, в свою очередь, познакомил участников сеймика с текущей деятельностью „Вспульноты Польской”, подчеркнув значение спорта в контактах Польши с Полонией. Он также напомнил, что Олимпийские сеймики в течение многих лет непосредственно предшествуют Полонийным Олимпийским играм, организованным в том же (или близлежащем) месте. В ходе пленарных заседаний 16 польских организаций со всего мира представили свои достижения в продвижении олимпийского движения и польского спорта, а также представили планы на ближайшие несколько лет. Достойным проведения был признан Международный забег независимости, который проводится ежегодно 11

Kaszubskiej, odwiedzając m.in. Wdzydze Kiszewskie, Szymbark i Kościerzynę. Odbył się mecz siatkówki plażowej, w którym drużyna złożona z uczestników Sejmiku pokonała 3:0 zespół gospodarzy, reprezentujący Gdynię.

ноября, и может стать хорошей возможностью для популяризации достижений польского спорта. Было подчеркнуто значение инициативы „Через спорт к изучению польского языка”, которая может привлечь к активной полонийной деятельности представителей молодого поколения (кстати,

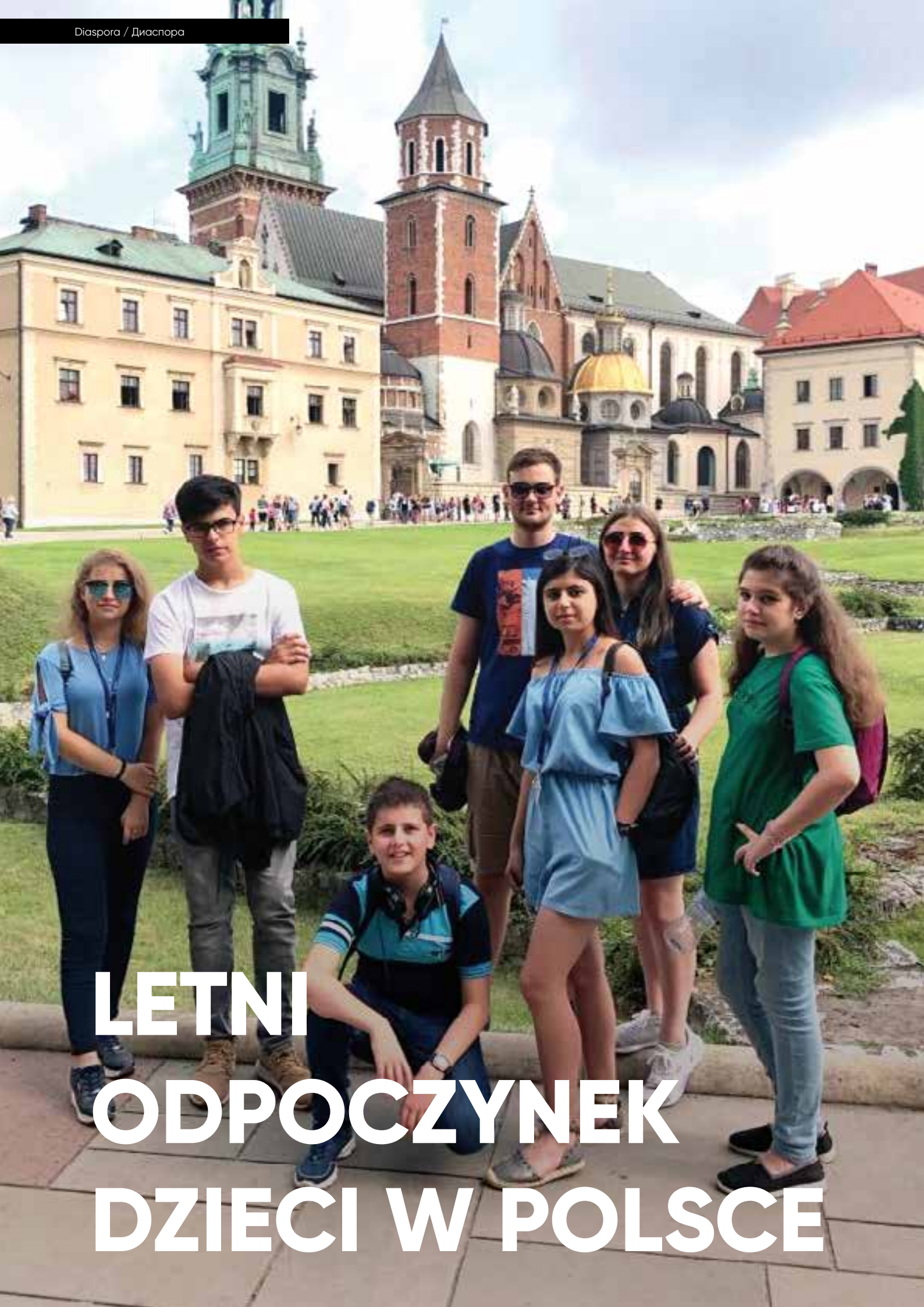
Już po raz czwarty – tym razem w Harcerskim Ośrodku Morskim w Pucku – rozegrano Żeglarskie Mistrzostwa Polonii. Nad ich sprawnym przebiegiem czuwali wytrawni działacze tego sportu – Zbigniew Stosio, Stanisław Dębicki i Bogusław Witkowski. Z rywalizacji wyszła zwycięsko załoga w składzie Robert i Bruno Kamińscy oraz Marek Landsberg. Drugie miejsce wywalczyli: Dominik Cybulski, Tomasz Hadryś i Michał Przybylski, a trzecie – Szahin Kazymzada, Weronika Szaturskaya i Jelena Urazgaldijeva. W piątkowy wieczór najlepsi odebrali puchary, dyplomy i nagrody rzeczowe z rąk przedstawicieli organizatorów i gospodarzy. Przyznano także szereg nagród dodatkowych, np. za postawę fair play, dla najlepszego żeglarza pochodzącego z Gdyni i dla zawodników, którzy pokonali najdłuższą drogę, by dotrzeć na Sejmik.

W uroczystości kończącej XXV Sejmik wzięli udział m.in. wiceprezes PKOl, prezes Towarzystwa Olimpijczyków Polskich Mieczysław Nowicki, zastępca prezydenta Gdyni Marek Łucyk oraz zastępca dyrektora TVP Polonia Filip Frąckowiak. Następnym Sejmikiem – za dwa lata.

Сеймик в этом году привлек немалое количество молодых представителей польской эмиграции). В рамках туристической программы участники Сеймика совершили интересное путешествие по Кашубской земле, посетив в частности Вдзыдзе-Кишевские, Шимбарк и Косцьезину. Состоялся матч по пляжному волейболу, в котором команда участников Сеймика со счетом 3:0 обыграла команду хозяев из Гдыни.

Уже в четвертый раз – на этот раз в Скаутском морском центре в Пуцке – прошел Чемпионат Полонии по парусному спорту. За его эффективным проведением наблюдали опытные активисты этого вида спорта – Збигнев Стосё, Станислав Дембицки и Богуслав Витковски. Победительницей соревнований стала команда в составе: Роберт и Bruno Каминские и Marek Ландсберг. Второе место заняли: Доминик Цибульский, Томаш Гадрысь и Михаил Пшибыльский, а третье – Шахин Казымзада, Вeronика Шатурская и Елена Уразгалдиева. Лучшие получили кубки, дипломы и призы от организаторов и хозяев мероприятия. Также были вручены дополнительные призы – например, за честную игру, для лучшего моряка из Гдыни и спортсменов, проделавших самый длинный путь на Сеймик.

На церемонии закрытия XXV Сеймика присутствовали, в частности: Вице-президент PKOl, президент Общества Польских олимпийцев Мечислав Новицкий, вице-президент Гдыни Marek Луцьк и заместитель директора „TVP Polonia” Филип Фронцовяк. Следующий Сеймик – уже через два года.

LETNI ODPOCZYNEK DZIECI W POLSCE

W lipcu 2019 r. odbył się tradycyjny letni wyjazd integracyjny dzieci z polskiej diaspory w Azerbejdżanie do Polski. Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” zorganizowało wakacje w dawniej stolicy – królewskim mieście Krakowie. Stolica Polski od 1038 do 1596 r., do 1734 r. – miejsce koronacji królów polskich, jeden z największych ośrodków naukowych, kulturalnych, gospodarczych i religijnych Polski, popularne miejsce turystyczne.

W lipcu 2019 r. odbył się tradycyjny letni wyjazd integracyjny dzieci z polskiej diaspory w Azerbejdżanie do Polski

Program rekreacyjny był pełen wizyt w zabytkach historycznych i kulturalnych. Pierwszego dnia dzieci odwiedziły Centrum św. Jana Pawła II. Mottem centrum są słynne słowa wypowiedziane przez Ojca Świętego Jana Pawła podczas inauguracji pontyfikatu: „Nie bójcie się otworzyć drzwi Chrystusowi”.

Muzeum Lotnictwa Polskiego zrobiło ogromne wrażenie na wszystkich, zwłaszcza na chłopcach. Zaprezentowano tu ponad 150 samolotów i helikopterów oraz dużą wystawę silników. Dzieciom spodobała się sala interaktywna, gdzie można było zobaczyć zasadę działania wielu mechanizmów, wejść do kabiny śmigłowca lub samolotu. Odbyła się wycieczka do Kopalni Soli „Wieliczka”. Podziemne królestwo fascynuje swoim niezwykłym pięknem. Zachwycające rzeźby, obrazy, ściany, podłogi, sufity, żyrandole – wszystko wykonane z soli. Częścią programu była również wizyta w Domu – muzeum polskiego malarza Jana Matejki. Dzieci zapoznały się z domem i niektórymi obrazami wielkiego artysty.

Kraków zachwyca unikalną architekturą i zabytkami. Liczba cerkwi i kościołów różnych epok i stylów architektonicznych mimowolnie skłania nas do zastanowienia się nad tym z jaką cierpliwością i miłością pracowali architekci różnych pokoleń, tworząc takie piękno.

Zamek Wawelski wznoszący się nad Wisłą wywarł ogromne wrażenie. Dzieci zapoznały się z historią zamku, usłyszały legendę o smoku wawelskim. Według legendy miasto zostało założone przez potężnego księcia Kraka, który pokonał tego smoka. Dzieci odwiedziły również Galerię Sztuki i Muzeum Etnograficzne. Przez długi czas istnienia muzeum zgromadziło ponad 80 tysięcy eksponatów odzwierciedlających życie i kulturę ludzi minionych lat. W pamięci pozostała też wycieczka do uzdrowiska Zakopane. Dzieci wjechały kolejką linową na górę, skąd roztacza się wspaniały widok na okolicę. Krystalicznie czyste powietrze i piękno otoczenia tworzą magiczną atmosferę.

В июле 2019 года состоялась традиционная летняя познавательная поездка детей из польской диаспоры Азербайджана в Польшу. Общество „Вспулнота Польша „ организовало отдых в Столичном королевском городе Краков. Столица Польши с 1038 года по 1596 год, до 1734 года – место коронации польских королей, один из крупнейших научных, культурных, экономических и религиозных центров Польши, популярное место туризма.

Программа отдыха была насыщена посещением исторических и культурных памятников. В первый день, ребята побывали в Центре Святого Иоанна Павла II. Девизом центра являются известные слова сказанные Святым Отцом Иоанном Павлом во время инаугурации понтификата: “Не бойтесь, откройте настежь двери Христу”.

Музей польской авиации произвёл на всех огромное впечатление, особенно на мальчиков. Здесь было представлено более 150 самолётов, вертолетов, а также большая экспозиция двигателей. Ребятам понравился интерактивный зал, где можно посмотреть принцип действия многих механизмов, забраться посидеть в кабине вертолётa или самолётa. Состоялась экскурсия на соляную шахту “Величка”. Подземное царство завораживает своей необыкновенной красотой. Потрясающие скульптуры, картины, стены, пол, потолки, люстры – всё из соли.

В июле 2019 года состоялась традиционная летняя познавательная поездка детей из польской диаспоры Азербайджана в Польшу

Посещение Дома – музея польского живописца Яна Матейко тоже было частью программы. Дети ознакомились с домом и некоторыми картинами великого художника. Краков восхищает уникальной архитектурой и старинными достопримечательностями. Количество церквей и костёлов разных эпох и архитектурных стилей, невольно заставляет задуматься над тем, с каким терпением и любовью трудились архитекторы разных поколений, создавая такую красоту.

Огромное впечатление произвел Вавельский замок, возвышающийся над Вислой. Ребята познакомились с историей замка, услышали легенду о Вавельском драконе. Согласно легенде город основал могущественный князь Крак, который и победил этого дракона.

Также дети побывали в Художественной Галерее и в Этнографическом музее. За долгое время существования музея, в нём собрано более 80 тыс.

W ramach programu pobytu zorganizowano dla dzieci lekcje języka polskiego, lekcje były bardzo

Ostatniego dnia odbyło się ciepłe pożegnanie z obozem, opiekunami i przyjaciółmi, a każda grupa przygotowywała występ

zabawne i ciekawe, a w czasie wolnym dzieci grały w piłkę nożną, koszykówkę, tańczyły. Wszystko to umożliwiło zintegrowanie się i nawiązanie przyjaźni. Ostatniego dnia odbyło się ciepłe pożegnanie z obozem, opiekunami i przyjaciółmi, a każda grupa przygotowywała występ. Po koncercie zorganizowano dla nich pożegnalny piknik w ogrodzie, który jeszcze bardziej wzruszył dzieci.

Podróż do Polski pozostawiła wiele nowych przyjemnych wrażeń i pozytywnych emocji. Dziękujemy Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Azerbejdżanie, Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” za zorganizowanie wyjazdu, który dał nam możliwość zobaczenia kraju naszych przodków, nawiązania kontaktu z naszymi korzeniami.

экспонатов отражающих жизнь и культуру людей прошлых лет.

Очень запомнилась поездка в курортный город Закопане. Ребята поднялись на канатной дороге в горы, где открываются захватывающие виды на окрестности. Кристально чистый воздух и окружающая красота создает волшебную атмосферу.

В рамках программы пребывания для детей были организованы уроки польского языка, занятия проходили очень занимательно и интересно, а в свободное время ребята играли в футбол, баскетбол, танцевали. Всё это дало возможность сплотиться и найти друзей.

В последний день состоялось теплое прощание с лагерем, вожатыми, друзьями, каждая группа подготовила выступление. После концерта для них был организован прощальный пикник в саду, что еще больше растрогало ребят.

Поездка в Польшу оставила много новых приятных впечатлений и положительных эмоций. Благодарим посольство Республики Польша в Азербайджане, общество “Вспульнота Польска” за организацию поездки, которая дала нам возможность увидеть страну наших предков, соприкоснуться со своими корнями.

W POSZUKIWANIU KORZENI

Igor(Robert) Czerniecki

Igor(Robert) Czerniecki z mamą Dorą

„Pani dziadek narodowości polskiej, urodził się w Ukrainie w 1903 roku”. Od tych wzruszających dla nas słów rozpoczęła się pisemna odpowiedź archiwum. Niecierpliwie czekaliśmy na odpowiedzi na wszystkie pytania o naszym dziadku, ojcu mojego ojca, Józefie Francewiczu Czernieckim. Ironią losu jest to, że aresztowanie, które odegrało tragiczną rolę w jego późniejszym życiu, pozwoliło nam rzucić światło na historię jego życia 86 lat po oskarżeniu i uwięzieniu.

Znacznie więcej trzeba będzie wyjaśnić w archiwach Azerbejdżanu i Ukrainy, uzbrajając się w cierpliwość, czekając na odpowiedzi z zakurzonych i żółtawych stron akt osobowych, a możliwe, że także z parafialnych ksiąg metrykalnych. Coś oczywiście wiedzieliśmy ze wspomnień krewnych mojej babci, żony Józefa Francewicza, ale to nie wszystko. Nie ma dokładnych danych na temat tego, jak Polak urodzony w okręgu proskurowskim Ukrainy znalazł się w Gandzi, ale przypuszcza się, że jako młodzieniec został wzięty do wojska i w około 1925 roku wysłany do Gandzi na służbę.

“Ваш дед, поляк по национальности, родился на Украине в 1903 году”. Этими волнующими для нас словами начинался письменный ответ из архива. С нетерпением приходилось ждать ответы на все вопросы о нашем дедe, отце моего отца – Чернецком Иосифе Францевиче. По иронии судьбы, арест, сыгравший трагическую роль в его дальнейшей жизни, дал нам возможность пролить хоть какой-то свет на историю его жизни спустя 86 лет после обвинения и заключения.

Многое ещё придётся выяснить в архивах Azerbejdżана и Украины, набравшись терпения, ожидая ответов с пыльных и пожелтевших страниц личных дел, а возможно и метрических книг костёлов. Кое-что конечно было известно по воспоминаниям родственников моей бабушки – супруги Иосифа Францевича, но далеко не всё. Точных данных о том, как поляк родившийся в Проскуровском округе Украины оказался в Гяндже нет, но предполагается, что его юнцом забрали в армию и приблизительно в 1925 году он был

Zakochawszy się w mieście i bardzo młodej rosyjskiej dziewczynie z miejscowych Mołokan, postanowił zostać, założył rodzinę i przez resztę swojego krótkiego życia pracował jako księgowy w zajezdni tramwajowej. Rodzina żony zawsze odnosiła się

отправлен в Гянджу по службе. Полюбив город и совсем ещё молоденькую русскую девушку из семьи местных молокан – решил остаться, создал семью и проработал остаток своей недолгой жизни бухгалтером в трамвайном тресте. В семье

do niego szczególnie życzliwie, zachowując dobre wspomnienia dla obecnych pokoleń. Mołokanie w historii swojego istnienia doświadczyli również wielu trudności i nieszczęść. Jeśli za panowania Aleksandra I Wspólnota miała względy u władz, to wraz z nadejściem Mikołaja I zaczęły się prześladowania.

Pomimo faktu, że dekretem zakazano wydawania paszportów, ludzie nadal byli przypisani do miejsca zamieszkania, co utrudniało handel, znalezienie pracy, chociaż ruch rozpowszechnił się na wszystkie gubernie

супруги к нему всегда относились с особым теплом, сохранив добрую память для нынешнего поколения. Молюканы за историю существования своего течения тоже испытывали множество трудностей и невзгод. Если при правлении Александра I община находилась в милости у власти, то с приходом Николая I начались гонения.

Несмотря на то, что указом было запрещено выдавать паспорта, люди были все же приписаны к месту проживания, и это затрудняло торговлю,

centralnej części Imperium Rosyjskiego. W latach 30-tych XIX wieku zgodnie z dekretem Mikołaja I dla osadnictwa Mołokan i Duchoborców zostały otwarte prowincje zakaukaskie. W to, że Józef Franczewicz był Polakiem, krewni jego babci nigdy nie wątpili, mimo braku jakichkolwiek pisemnych dowodów w tamtym czasie. Mówił z polskim akcentem, słuchał polskiej muzyki, zawsze wyróżniał się sprawnością, dokładnością i inteligencją. Jednym z utworów muzycznych, który zapamiętali już od dawna siwowłosi siostrzeńcy mojej babci, było „polskie tango”. Do dziś pamiętają niektóre teksty śpiewane przez Adama Astona, wokalistę popularnego tanga i piosenek estradowych w międzywojennej Polsce. Występował z Chórem i Orkiestrą Henryka Warsa w słynnym warszawskim kabarecie Morskie Oko. Oto co z piosenki Wszystko mi jedno, zapamiętał siostrzeniec mojej babci, wtedy jeszcze uczeń, ale wciąż pamiętający mojego dziadka – Jurij Konstantynowicz Stipurski:

Czy rzucisz mnie, czy zawsze będziesz moją, Czy usta twe pieszczotą mnie upoją, Czy chwile złe zasmucą duszę biedną, Wszystko mi jedno, wszystko mi jedno. W 1931 roku urodził się mój ojciec, Igor Józefowicz

поиск работы, хотя движение распространялось во всех губерниях центральной части Российской империи. В 1830 годах по указу Николая I для заселения молюканами и духоборцами открылись закавказские провинции. В том, что Иосиф Францевич был поляком, родственники бабушки никогда не сомневались, несмотря на отсутствие на тот момент каких-либо письменных доказательств. Разговаривал с польским акцентом, слушал польскую музыку, внешне всегда отличался подтянутостью, аккуратностью и интеллигентностью. Одно из музыкальных произведений запомнившееся моим давно уже седовласым бабушкиным племянникам было “Польское танго”. Они и сейчас помнят некоторые из слов песни в исполнении Адама Астона – исполнителя популярных танго и эстрадных песен в межвоенной Польше. Он выступал с хором и оркестром Хенрика Варса, в известном варшавском кабаре «Морское око». Вот что из песни Wszystko mi jedno (Мне всё равно), запомнил племянник моей бабушки, тогда ещё школьник, но все ещё помнящий моего деда, Юрий Константинович Стипурский:
Czy rzucisz mnie, czy zawsze będziesz moją, Czy usta

Czerniecki. Jak wynika z zapisów archiwalnych, przy urodzeniu otrzymał imię Robert. Kiedy i dlaczego babcia zdecydowała się przemianować tatę na Igora, nikt nie wie dokładnie, możemy tylko snuć domysły. Według relacji krewnych, aresztowanie Józefa Francewicza w kwietniu 1933 roku w Gandzi bardzo ją przstraszyło. Jak potwierdzono w archiwum, został aresztowany pod zarzutem szpiegostwa i choć później został zwolniony z powodu braku dowodów winy, nawet ten stosunkowo krótki okres pozbawienia wolności wystarczył na ostateczne i nieodwracalne

two pieśczoćtą mnie upoją, Czy chwile złe zasmucą duszę biedną, Wszystko mi jedno, wszystko mi jedno. Уйдёшь ли ты или будешь моей навеки, Наполнят ли меня лаской уста твои, Опечалят ли мою бедную душу минуты грусти, – Мне всё равно, мне всё равно...

В 1931 родился мой папа, Чернецкий Игорь Иосифович. Как выяснилось из архивных записей, при рождении его назвали Робертом. Когда и почему бабушка решила переименовать папу в

zniszczenie zdrowia 30-letniego mężczyzny. Walka z „zapracowaną” gruźlicą, jak uważali i uważają krewni, trwała 3 lata w lochach Państwowego Urzędu Politycznego. Józef Francewicz Czerniecki zmarł w Gandzi w 1936 roku w wieku 33 lat, zostawiając swoją młodą żonę i jedyne 5-letniego syna – naszego ojca.

W momencie aresztowania miał matkę Marię Stanisławową, brata Marcelego i siostry Sycylię i Julię, które pierwotnie mieszkały w mieście Gorodok w okręgu proskurowskim na Ukrainie (historia Gorodka, który wcześniej należał do terytorium Polski, zasługuje na osobny artykuł). Później rodzina przeniosła się do dzisiejszej wsi Ludwipol obecnie Sosnowe i prawdopodobnie ewakuowała się gdzieś dalej. Dlaczego prawdopodobnie i dlaczego babcia zaczęła się tak bać? Myślę, że odpowiedź jest oczywista – Polacy byli prześladowani, przesiedlani, eksmitowani, represjonowani. Czytając więcej niż jeden artykuł na ten temat, zaczynasz zdawać sobie sprawę, że nie tylko osoba o narodowości polskiej, ale nawet o nazwisku podobnym do polskiego, łatwo mogła trafić na listy „podejrzanych”, „szpiegów” i ogólnie „wrogów narodu”. Oto niektóre

Igora, nikt dokładnie nie wie, można tylko budować przypuszczenia. Po słowach krewnych, aresztowanie Isifa Francewicza w kwietniu 1933 roku w Gandzi go bardzo przstraszyło. Jak potwierdzono w archiwum, aresztowali go z powodu podejrzenia o szpiegostwo i chociaż potem go wypuścili z powodu braku dowodów winy, nawet tego stosunkowo krótkiego okresu pozbawienia wolności wystarczyło na ostateczne i nieodwracalne

Na moment aresztowania u niego były matka Maria Stanisławowna, brat Marcelij i siostry Sycylija i Julia, żyjące początkowo w miejscowości Gorodok Proskurowskiego okręgu Ukrainy (historia Gorodka wchodzącego wcześniej w polskie posiadanie, zasługuje na osobny artykuł). Później rodzina przeprowadziła się do wsi Ludwipol obecnie Sosnowe, i prawdopodobnie ewakuowała się gdzieś dalej.

Foto: Igor (Robert) Czerniecki

z artykułów opisujących sytuację zagrożenia dla Polaków w tamtych czasach: „Być Polakiem – to przestępstwo” 22 września 2017 r. Tatiana Woltskaja, „Rzeź Polaków w Armii Czerwonej” 22.02.2017 R. Piotr Zychowicz, Eksterminacja „Sowieckich Polaków”, Maksim Pietrow – Specjalnie dla „Tajnych badań”, nr 8, 2008. To tylko krótka lista artykułów autorów starających się uświadomić społeczeństwu okrutną rzeczywistość tamtych lat. Po zakończeniu wojny polsko-bolszewickiej, zgodnie z traktatem pokojowym z Rygi z 1921 r. w latach 1921–1939 Ludwipol znajdował się na terenie powiatu kostopolskiego województwa wołyńskiego, a potem była wojna, możemy powiedzieć wszystkich przeciwko wszystkim – nazistom, partyzantom, Schutzmannschaft... Od 29 czerwca 1941 r. do 10 stycznia 1944 r. osada znajdowała się pod okupacją niemiecką. Po wojnie 7 marca 1946 roku Ludwipol został przemianowany na wieś Sosnowe znajdującą się na terenie Ukrainy.

Jak już wspomniałam, Igor (Robert) Józefowicz Czerniecki urodził się we wrześniu 1931 roku w Gandzi. Ukończył szkołę średnią w 1948 roku. W 1952 r. ukończył Technikum Naftowe w Gandzi, a w 1957 r. Wydział Produkcji Ropy w Azerbejdżańskim Instytucie Przemysłowym uzyskując tytuł inżyniera górnictwa. Przez 3 lata pracował jako asystent kierownika pola naftowego. W 1960 roku został zatrudniony przez „Azniplineft”, Azerbejdżański Państwowy Naukowo-Badawczy i Projektowy Instytut Przemysłu Naftowego na stanowisku inżyniera laboratorium technologii produkcji ropy naftowej. Studia doktoranckie ukończył w latach 1963–65. Od 1965 r. pracował jako główny inżynier, młodszy pracownik naukowy, starszy pracownik naukowy, a od 1991–98 r. jako dyrektor laboratorium zbierania i przetwarzania ropy i gazu ziemnego. W 1979 r. otrzymał doktorat z inżynierii.

Podczas pracy w „Azniplineft” został autorem ponad 50 artykułów naukowych i kilku wynalazków. I.I. Czerniecki otrzymał dyplom Ministerstwa Przemysłu Naftowego. Koledzy jego ojca mówili, że Igor Józefowicz często opowiadał o swoich polskich korzeniach, choć oczywiście pamiętał niedużo, ponieważ tracąc tragicznie ojca jako pięcioletni chłopiec, nie mógł odszukać brata i siostr Józefa Franczewicza. Mamy wielką nadzieję, że nasze pokolenie będzie w stanie przywrócić więzi z ojcowskimi korzeniami, odnaleźć potomków brata i siostr Józefa Franciszka Czernieckiego.

дальше. Почему предположительно и почему бабушка так стала бояться? Я думаю, ответ очевиден – поляков преследовали, переселяли, выселяли, репрессировали. Прочитав не одну статью на эту тему, начинаешь осознавать как для человека не только с польской национальностью, но даже с фамилией имеющей схожесть с польской, было легко угодить в списки “неблагонадежных”, “шпионов” и вообще “врагов народа”. Вот некоторые из статей описывающих угрожающую полякам ситуацию тех лет: “Быть поляком – это преступление” 22 Сентября 2017 Татьяна Вольтская, “Резня поляков в Красной армии” 22.02.2017 Петр Зыхович, Истребление “Советских Поляков”, Максим Петров – Специально для “Секретных исследований”, №8, 2008. Это лишь краткий список статей авторов пытающихся донести до общественности ощущения жестокой реальности тех лет. После окончания советско-польской войны в соответствии с Рижским мирным договором 1921 года в 1921–1939 годах Людвиполь находился в составе Костопольского повята Волинского воеводства Польши, а дальше была война, можно сказать всех против всех – нацисты, партизаны, Шуцманшафт... С 29 июня 1941 до 10 января 1944 года поселение находилось под немецкой оккупацией. После войны 7 марта 1946 года Людвиполь был переименован в посёлок Сосновое в составе Украины.

Как я уже отметила, Игорь (Роберт) Иосифович Чернецкий родился в сентябре 1931 года в Гяндже. Окончил среднюю школу в 1948 году. В 1952 году окончил Гянджинский Нефтяной техникум, а в 1957 факультет нефтедобычи Азербайджанского Института промышленности по специальности горный инженер. Работал помощником начальника нефтяного месторождения в течение 3 лет. В 1960 году был принят на работу в “Азнипинефть”, Азербайджанский Государственный Научно-Исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности на должность инженера лаборатории технологии нефтедобычи. Прошел обучение в аспирантуре в 1963–65 годы. С 1965 года работал главным инженером, младшим научным сотрудником, старшим научным сотрудником, а с 1991–98-ой годы директором лаборатории сбора и подготовки нефти газа. В 1979 году получил ученую степень кандидата технических наук.

В период работы в “Азнипинефть” стал автором более 50 научных статей и нескольких изобретений. И.И. Чернецкий был удостоен Почетной грамоты Министерства Нефтяной промышленности. Коллеги отца говорили, что Игорь Иосифович и при них часто рассказывал о своих польских корнях, хотя помнил он конечно немного, ведь трагически потеряв отца пятилетним мальчиком, он так и не смог отыскать брата и сестёр Иосифа Францевича. Очень надеемся, что нашему поколению удастся восстановить связь с отцовскими корнями, найти потомков брата и сестёр Иосифа Францевича Чернецкого.

TRADYCJE W POLSCE

Polskie tradycje wywodzą się z dwóch ważnych źródeł: chrześcijaństwa i kultury ludowej. Dzięki tradycji można dowiedzieć się wielu ciekawych rzeczy o Polakach i historii Polski, a także jest to pamięć o naszych przodkach, którzy ją stworzyli.

Польские традиции берут начало из двух важных источников: крестьянства и народной культуры. Благодаря традициям можно узнать много интересного о поляках и истории Польши, также это память о наших предках, которые их создавали.

1 listopada - Dzień Wszystkich Świętych. Dzień wolny w Polsce. W tym dniu wspominają wszystkich, którzy są już w niebie.

1 ноября – День Всех Святых. Выходной день в Польше. В этот день вспоминают всех, кто уже на небесах.

2 listopada - Dzień Zaduszny. W czasie tego ważnego święta przyjęto spotykać się w kręgu rodzinnym i wspominać tych, których już nie ma z nami. W kościołach odprawiane są modlitwy za dusze umarłych. W pierwszych dniach listopada polskie rodziny idą na cmentarz z kwiatami, a na znak pamięci o zmarłych zapalają znicze na grobach swoich bliskich. W te dni zawsze zadbane i starannie oczyszczone cmentarze wyglądają szczególnie uroczyście, wypełniają się światłem, na każdym grobie płoną dziesiątki zniczy.

2 ноября – День поминовения усопших. В этот важный праздник принято встречаться в кругу семьи и вспомнить тех, кого нет рядом с нами. В костелах исполняются молебны за души ушедших. В поминальные первые дни ноября польские семьи отправляются на кладбище с цветами, в знак памяти об усопших зажигают на могилах своих близких поминальные лампадки. В эти дни всегда ухоженные и заботливо прибранные кладбища выглядят особенно торжественно, наполняются светом, на каждой могиле горят десятки лампад.

Andrzejki

Nazwa święta pochodzi od polskiego imienia Andrzej. Święto obchodzone jest w nocy z 29 na 30 listopada w wigilię świętego Andrzeja. Dzień ten otwiera cykl świąt zimowych i rozpoczyna post bożonarodzeniowy katolików. Od dawien dawna w Andrzejki były popularne wróżby. W dzisiejszej Polsce młodzi ludzie gromadzą się na wesołych imprezach zwanych balami andrzejkowymi, gdzie panuje magiczna atmosfera, wróżby są również popularne, ale nie przywiązują się do nich takiej samej wagi jak w dawnych czasach.

Анджейки

Название праздника происходит от польского имени Анжей (Андрей). Праздник отмечается с 29 на 30 ноября ночью в канун дня святого Андрея. Этот день открывает цикл зимних праздников и начинается рождественский пост у католиков. С давних времен на Анжейки были популярны гадания. В современной Польше молодые люди собираются на веселые вечеринки, называемые Андреевыми балами, где царит магическая атмосфера, гадания также популярны, но им не придают такого значения как в давние времена.

Polski Sylwester

Tradycja radosnego pożegnania starego roku wywodzi się z odległej przeszłości. Proroctwo mówiło, że w tysięcznym roku nastąpi koniec świata. W niektórych częściach Europy doszło z tego powodu do wybuchu paniki. Jednakże, kiedy wybiła północ w 999 roku i nic się nie zmieniło, a życie toczyło się dalej, ludzie z wielką radością wyszli na ulice, świętując Nowy Rok. Papież Sylwester II

Польский Сильвестер

Традиция радостных проводов старого года берет начало из далекого прошлого. Пророчество гласило, что в тысячном году наступит конец света. В некоторых частях Европы по этому случаю была паника. Однако, когда пробил полночь в 999 году и ничего не изменилось, а жизнь продолжалась, люди с большой радостью вышли на улицу, празднуя наступление Нового года. Папа

pobłogosławił wtedy cały świat.
To na cześć papieża Sylwestra noc poprzedzająca Nowy Rok nazywa się nocą sylwestrową.
W przeciwieństwie do Świąt Bożego Narodzenia, Sylwester nie jest w Polsce świętem rodzinnym. W całym kraju odbywają się huczne, masowe zabawy. Polacy świętują Sylwester z przyjaciółmi, w klubach i na placach.

Сильвестер II тогда благословил весь мир.
Именно в честь папы Сильвестра ночь накануне Нового года называют сивльвестровой ночью.
В отличие от Рождества, Сильвестер в Польше не домашний праздник. По всей стране устраиваются яркие, массовые гулянья. Поляки празднуют Сильвестер в кругу друзей, в клубах, на площадях.

Powitanie wiosny

Pierwszy dzień wiosny w Polsce jest obchodzony zwykle nie 1 marca, ale między 19 a 21 marca. Dzień rozpoczęcia astronomicznej wiosny jest dniem równonocy wiosennej.

Do domu przynosi się zieloną gałązkę symbolizującą wiosnę. Święto to związane jest również z tradycją zwaną „topieniem Marzanny”.

Marzanna to duża kukła, która symbolizuje boginię zimy i śmierci. Dzieci i młodzież robią słomianą kukłę, ozdabiają ją wstążkami i koralami. Potem ją podpalają i wrzucają do wody. Dopalająca się kukła tonie i oznacza śmierć zimy oraz nadejście wiosny, początek nowego życia.

Приветствие весны

Первый день весны в Польше принято отмечать не 1 марта, а между 19 и 21 марта. В день начала астрономической весны – день весеннего равноденствия.

В дом приносят зеленую веточку символизирующую весну. Еще с этим праздником связана традиция называемая “утопление Мажанны”.

Мажанна это большая кукла, которая символизирует богиню зимы и смерти. Дети и молодежь делают куклу из соломы, украшают ее ленточками и бусами. Затем торжественно поджигают и бросают в воду. Догорающее чучело тонет и означает смерть зимы и приход весны, начало новой жизни.

BAKU. ZATOKA POTOCKIEGO

W 2019 roku przypada 140. rocznica urodzin utalentowanego polskiego inżyniera Pawła Potockiego.

Na oficjalnych mapach nie znajdziesz nazwy Zatoki Potockiego w Azerbejdżanie. Jednakże, po usłyszeniu nazwiska Potocki, każdy naftowiec, a nawet zwykły mieszkaniec okolic Baku wskaże na ogrodzony nagrobek otoczony licznymi wieżami naftowymi, otworami wiertniczymi i tankowcami na żółto-szarych wzgórzach na brzegu Morza Kaspijskiego w pobliżu wsi Bibi-Ejbat, która znajduje się pięć lub sześć kilometrów od stolicy Azerbejdżanu. Na trzech tablicach pamiątkowych widnieją napisy w trzech językach – azerbejdżańskim, polskim i angielskim:

**POLSKI INŻYNIER
PAWEŁ POTOCKI
(1879–1932)**

**PO OSUSZENIU ZATOKI BIBI-EJBAT PO RAZ PIERWSZY
NA ŚWIECIE WYDOBYŁ ROPĘ NAFTOWĄ Z DNA
MORZA.**

Polski napis zajmuje centralne miejsce i jest zwieńczony krzyżem katolickim. Ogólnie rzecz biorąc, ta malutka jasnobeżowa oaza z żyłkami zieleni młodych palm wnosi spokojną, lekko smutną radość dla zmęczonych czarnym i brązowym krajobrazem przemysłowym oczu. Paweł Potocki zażyczył sobie, aby pochować go na tym kawałku ziemi, który wydarł morzu.

Ropa naftowa w Azerbejdżanie, a zwłaszcza na Półwyspie Apszerońskim, gdzie jest położone Baku, znajduje się wszędzie – wystarczy tylko wwiercić się w grunt. I właśnie tutaj, od Bibi-Ejbat, zaczyna się historia azerbejdżańskiej ropy naftowej. Niewielka osada Bibi-Ejbat stała się powszechnie znana dzięki arcydziełu architektury islamskiej – najpiękniejszemu meczetowi końca XIII wieku zniszczonemu podczas prześladowań religii w latach władzy radzieckiej, a odbudowanemu przez niezależny Azerbejdżan w 1999 roku.

Tutaj, w Bibi-Ejbat, w 1846 roku został wykonany pierwszy na świecie szyb naftowy i tutaj pojawiły się pierwsze na świecie wieże wiertnicze. Na początku XX wieku stało się oczywiste, że na dnie bakijskich zatok, a zwłaszcza w tej zatoce, znajdowały się ogromne złoża ropy naftowej. Tak powstał pomysł osuszenia zatoki Bibi-Ejbat, który w tamtych czasach wydawał się być czymś w rodzaju fantastyki. Opracowano projekt, zgodnie z którym zatoka miała być najpierw oddzielona od morza kamienną groblą, a następnie woda miała być wypompowana i cała zatoka zasypana ziemią. Prace rozpoczęły się w latach 1909 i 1910, a kierował nimi młody inżynier Paweł Potocki.

Paweł Potocki urodził się w Sankt Petersburgu w 1879 roku w polskiej rodzinie generała Mikołaja Potockiego, który wykładał w petersburskiej Akademii Wojskowej. Od młodości marzył o zostaniu inżynierem i w 1901 r. ukończył z wyróżnieniem Petersburski Instytut Technologiczny. Studiował inżynierię we Francji i Holandii, następnie pracował w Chersoniu przy budowie kanału w ujściu Dniepru. Warto zauważyć, że w Baku, jako geolog, Potocki kontynuował pracę innego wybitnego Polaka –

На официальных картах вы не найдете названия бухты Потоцкого в Азербайджане. Однако, услышав фамилию Потоцкий, любой нефтяник или даже простой житель окрестностей Баку укажет на огороженную могильную плиту в окружении многочисленных нефтяных вышек, буровых скважин и нефтеналивных судов на серо-желтых холмах на берегу Каспия у поселка Биби-Эйбат, что в пяти-шести километрах от столицы Азербайджана. На трех мемориальных плитах надписи на трех языках – азербайджанском, польском и английском:

**ПОЛЬСКИЙ ИНЖЕНЕР
ПАВЕЛ ПОТОЦКИЙ
(1879 – 1932)**

**ОСУШИВ БИБИ-ЭЙБАТСКУЮ БУХТУ ВПЕРВЫЕ В
МИРЕ ОСУЩЕСТВИЛ ДОБЫЧУ НЕФТИ СО ДНА
МОРЯ.**

Польская надпись занимает центральное место и увенчана католическим крестом. В целом этот крохотный светло-бежевый оазис с прожилками зелени молодых пальмочек приносит спокойную, немного грустную радость глазам, уставшим от черно-бурого индустриального ландшафта. Сам Павел Потоцкий, завещал похоронить его здесь на клочке суши, отвоеванном им у моря.

Нефть в Азербайджане, и особенно на Апшеронском полуострове, на котором расположен Баку, встречается повсеместно – стоит только пробурить землю. Но именно отсюда, из Биби-Эйбата, начинается история азербайджанской нефти. Небольшое поселение Биби-Эйбат стало широко известно из-за шедевра исламского зодчества – красивейшей мечети конца XIII века, разрушенной в период гонения на религию в годы советской власти, и восстановленной независимым Азербайджаном в 1999 году.

Здесь, в Биби-Эйбате, в 1846 году была пробурена первая в мире нефтяная скважина, и здесь появились первые в мире нефтяные вышки. К началу XX века стало очевидным наличие огромных запасов нефти на дне бакинских заливчиков, в частности в этой бухте. Так возникла казавшаяся тогда фантастической идея осушения Биби-Эйбатской бухты. Был составлен проект, согласно которому бухту предстояло вначале отделить от моря каменной дамбой, а затем откачать воду насосами и засыпать всю бухту землей. Работы начались в 1909 и в 1910 годах, руководить ими пригласили молодого инженера Павла Потоцкого.

Павел Потоцкий (Paweł Potocki) родился в Санкт-Петербурге в 1879 году в польской семье генерала Миколая Потоцкого (Mikołaj Potocki), преподававшего в Петербургской Военной Академии. С юности мечтал стать инженером и закончил с отличием Петербургский Технологический институт в 1901 году. Изучал инженерное дело во Франции и Голландии, затем работал в Херсоне на строительстве канала

Witolda Zglenickiego (1850–1904), znanego filantropa i „polskiego Nobla”, który badał i odkrywał wiele stanowisk roponośnych w Azerbejdżanie, zwłaszcza w Bibi-Ejbat. Do 1913 r. grobla została praktycznie zbudowana, głównie ręcznie przez robotników. Trzeba było jeszcze zasypać wgłębienie, a nie można było tego zrobić bez potężnych maszyn. Jednak z powodu wybuchu wojny światowej konwój statków z pogłębiarkami i sprzętem nie został dostarczony na miejsce prac. Wojna światowa i późniejsza rewolucja w Rosji doprowadziły w 1918 roku do zaprzestania wszelkich prac. Do tego czasu około połowa zatoki została zasypana.

Latem 1919 r. Potocki przeżył osobistą tragedię. Prawdopodobnie ze względu na ciężką pracę i niekorzystne warunki panujące na polach naftowych, oślepl na jedno oko, a rok później stał się ślepy na obydwie. Leczenie w Moskwie nie pomogło, diagnoza – „atrofia nerwu wzrokowego”. Potocki wrócił do Baku, które stało się dla niego domem. Potocki nigdy nie dostał pieniędzy za swoją ogromną pracę przy osuszaniu zatoki – byli pracodawcy zostali wyłączeni, a nowe państwo radzieckie otwarcie zadeklarowało anulowanie „starych długów”. Niemniej jednak Rosja sowiecka bardzo potrzebowała ropy naftowej, a w 1921 r. wznowiono zasypywanie zatoki, obecnie „Zatoki Iljicza”. Oczywiście Paweł Potocki został ponownie zaproszony do kierowania pracami, ponieważ niewidomy Polak wiedział „co”, „jak” i „gdzie” lepiej niż widzący. Czasami wydawało się, że Potocki miał jakiś drugi, wewnętrzny wzrok. Znał Bibi-Ejbat tak dobrze, że jednoznacznie wskazywał na mapie miejsca pracy i punkty, w których powinna rozpocząć się nowa praca. Potocki znał na pamięć wszystkie liczby i zestawienia. Przywykł do rozpoznawania tempa i rytmu pracy słuchem.

Do 1913 r. grobla została praktycznie zbudowana, głównie ręcznie przez robotników

Po rozpoczęciu nowej „starej” pracy, ślepy Potocki natychmiast tworzy projekt „Kowsz” – odwadnianie 27 hektarów, a po jego realizacji nowy projekt dla 70 hektarów. Ten ostatni śmiały i oryginalny projekt miał prawie podwoić powierzchnię, która miała zostać zasypana. Został on również z powodzeniem wdrożony za życia Potockiego. Projekt nie mógłby zostać zrealizowany bez osobistej odwagi, wielkich umiejętności zawodowych i wiedzy Pawła Potockiego, bez jego niezachwianego autorytetu wśród zwykłych pracowników. Rdzewiejący sprzęt techniczny, brak podstawowych maszyn, urządzeń,

w uście Dniepra. Примечательно, что в Баку, как геолог, Потоцкий продолжил дело другого замечательного поляка – Витольда Згленецкого (1850 – 1904), известного как филантропа и “польского Нобеля”, который исследовал и открыл многие нефтеносные участки в Азербайджане, в частности Биби-Эйбатский. К 1913 году дамба была практически построена, в основном вручную рабочими. Предстояла засыпка образовавшейся впадины, сделать это без мощных машин не было возможным. Однако в связи с начавшейся мировой войной караван судов с землечерпальными машинами и оборудованием не был доставлен к месту работ. Мировая война и последовавшая

революция в России привели к прекращению в 1918 году всех работ. К тому времени была засыпана примерно половина бухты.

Летом 1919 года у Потоцкого произошла личная трагедия. Очевидно из-за напряженного труда и пагубных условий нефтепромыслов, он ослеп на один глаз, а через год он стал слепым на оба. Не помогло лечение в Москве, диагноз – “атрофия зрительного нерва”. Потоцкий возвращается в ставший ему родным Баку. Потоцкий так и не получил денег за свой огромный труд по осушению бухты – бывшие работодатели были

экспроприированы, а новое советское государство открыто декларировало отказ от “старых долгов”. Тем не менее, Советская Россия чрезвычайно нуждалась в нефти, и в 1921 году засыпку бухты, теперь уже “Бухты Ильича”, решили возобновить. Конечно, руководить опять пригласили Павла Потоцкого, потому что слепой поляк лучше зрячих знал “что”, “как” и “где”. Иногда казалось, что Потоцкий обладает каким-то вторым, внутренним зрением. Он так хорошо знал Биби-Эйбат, что безошибочно указывал на карте места работ и точки, откуда следует начать новые работы. Потоцкий хранил все цифры и сводки в памяти, знал их наизусть. Он приучился определять на слух темп и ритм работы.

Приступив к новой “старой” работе слепой Потоцкий сразу составляет проект “Ковш” – осушение 27 га, а после его осуществления новый проект на 70 га. Этот последний смелый и оригинальный проект предусматривал почти двукратное увеличение засыпаемой площади. Он также был успешно осуществлен при жизни Потоцкого. Проект невозможно было бы претворить в жизнь без личного мужества, огромных профессиональных умений и знаний Павла Потоцкого, без его незыблемого авторитета у простых рабочих. Проржавевшая техника, отсутствие элементарных машин, оборудования, плохое снабжение, тысячи других мелких и

słabe zaopatrzenie, tysiące innych małych i dużych przeszkód – wszystko to wymagało szybkich i nietypowych rozwiązań technicznych. W 1931 r. na jednym z odwiertów wybuchł ogromny pożar. Potocki spokojnie i rzeczono udzielił niezbędnych instrukcji i udało się pokonać ognisty żywioł. Wybudowano kilka gruntowych dróg, linię wąskotorową itp. Pracownicy kochali Potockiego. Nazwali go „naszym dowódcą”. Instrukcje i porady głównego inżyniera Potockiego zawsze były najbardziej trafione i precyzyjne.

Pierwszy odwiert został wykonany w zatoce w 1922 roku, a 18 lutego 1923 roku w jednym z odwiertów w zatoce z głębokości 460 metrów wybiła pierwsza fontanna ropy naftowej. Pod kierownictwem Potockiego zasypano 300-hektarową działkę w zatoce Bibi-Ejbat i powstał nowy przemysł naftowy. Pod względem skali prac technicznych na morzu, zasypanie zatoki Bibi-Ejbat ustępowało tylko projektowi stulecia – Kanałowi Panamskiemu, którego budowa zajęła 10 lat, kosztowała 400 milionów dolarów amerykańskich, w której uczestniczyło 70 tysięcy pracowników i zginęło około 5600 osób. Paweł Potocki zmarł 15 marca 1932 roku w wieku 43 lat. Ostateczne zasypywanie zatoki trwało także po jego śmierci.

Pierwszy odwiert został wykonany w zatoce w 1922 roku, a 18 lutego 1923 roku w jednym z odwiertów w zatoce z głębokości 460 metrów wybiła pierwsza fontanna ropy naftowej

Cudowni, niezwykli ludzie zawsze przyciągali uwagę pisarzy i poetów. Niewidomy inżynier, który stał się legendą Baku, jeszcze gdy żył, był przedstawiany odwiedzającym Baku Maksymowi Gorkiemu, Siergiejowi Jesieninowi. Słynna poetka Margarita Aligier napisała o nim wiersz „Starzec”, choć biologicznie i moralnie Paweł Potocki nigdy nie był starcem i zmarł w wieku 43 lat. Azerski poeta Ramiz Gejdar w swoim wierszu uchwycił kluczowe kwestie dotyczące Potockiego:

Schodził wszystkie progi,
I znowu sprawę odrzucono....
Jednak wierzył w siebie,
I wytrwale dążył do celu...

i jeszcze:

**Zna tu każdy cal
I kamyczek, każdą piędź ziemi...**

крупных препятствий – все это требовало быстрых неординарных технических решений. В 1931 году на одной из буровых произошел грандиозный пожар. Потоцкий спокойно и деловито давал нужные указания, и со стихией огня удалось справиться. Было проложено несколько грунтовых дорог, линия узкоколейки и прочее. Рабочие любили Потоцкого. Они называли его “наш командор”. Распоряжения и советы главного инженера Потоцкого всегда были самыми верными и точными.

Слепого инженера, еще при жизни ставшего бакинской легендой представляли приезжавшим в Баку

Первая буровая скважина была в бухте заложена в 1922 году. А 18 февраля 1923 года в одной из скважин в бухте с глубины 460 метров забил первый фонтан нефти. Под руководством Потоцкого в Биби-Эйбатской бухте был засыпан участок площадью 300 гектаров и создан новый нефтепромысел. По масштабам технических работ на море засыпка Биби-Эйбатской бухты уступала только проекту века – Панамскому каналу, на строительство которого потребовалось 10 лет, 400 миллионов долларов США и 70 тысяч рабочих, из которых около 5600 человек погибло.

Павел Потоцкий умер 15 марта 1932 года в возрасте 43 лет. Окончательная засыпка бухты продолжалась и после его смерти.

Замечательные, необычные люди всегда привлекали внимание писателей и поэтов. Слепого инженера, еще при жизни ставшего бакинской легендой представляли приезжавшим в Баку Максиму Горькому, Сергею Есенину. Известная поэтесса Маргарита Алигер написала о нем поэму “Старик”, хотя биологически и морально Павел Потоцкий никогда не был стариком и умер в 43. Ключевые строчки о Потоцком ухватил в своей поэме азербайджанский поэт Рамиз Гейдар:

Он все пороги обивал,
Но снова дело отвергали...
Но он, уверенный в себе,
Все вновь и вновь стремился к цели...

и еще:

**Ему знаком тут каждый дюйм
И камушек, за пядью пядь...**

SYMBOL I HERB WARSZAWY

Księżniczek było sześć, a wszystkie piękne, lecz najmłodsza ze wszystkich najpiękniejsza. Przecudne złote włosy okalały twarzyczkę delikatną niby płatek róży, oczy błękitne jak najgłębsza woda, a zamiast nóg, mieniący się srebrem i złotem, łuska pokryty ogon.

Mała syrenka. Hans Christian Andersen

Na Rynku Starego Miasta, w samym jego centrum, prawie zawsze w ciągu dnia są tłumy turystów. Każdy chce sfotografować się z Syrenką Warszawską, odlaną z brązu morską nimfą na fontannie. Syrenka jest prawdopodobnie najbardziej zapadającą w pamięć atrakcją miasta, jego symbolem i herbem. Istnieje kilka wersji legendy o tej syrenie. Historia zaczyna się od bajki, kontynuowana jest jako legenda i zamienia się w prawdziwe wydarzenia.

Król Mórz miał sześć córek, pięknych syren księżniczek. Zgodnie ze starym podwodnym zwyczajem, po osiągnięciu wieku szesnastu lat księżniczki udawały się na odległe krańce światowego oceanu w poszukiwaniu swoich księży. Ciepły prąd Oceanu Atlantyckiego zaniósł dwie młodsze siostry na wybrzeże Europy, do Morza Bałtyckiego. Tutaj, u wybrzeży Danii, najmłodsza syrenka znalazła swojego czarnookiego księcia i pozostała tam na zawsze. A dzisiaj w formie pięknej rzeźby siedzi na samotnej skale na nabrzeżu w Kopenhadze.

Syrenka jest prawdopodobnie najbardziej zapadającą w pamięć atrakcją miasta, jego symbolem i herbem.

Starsza syrenka odważyła się wyruszyć dalej i wpłynęła na zimne wody ujścia Wisły, płynąc coraz dalej i dalej. Ciągnęło ją nieodparcie do ludzi. W nocy widziała światła na brzegu, słuchała tajemniczego szmeru, głosów mężczyzn, kobiet i dzieci. Ryzykując zranienie się przez rzeczne przeszkody, o ostre podwodne kamienie lub spotkanie ze złymi meluzynami – syrenami rzecznyymi, co noc podpływała coraz bliżej brzegu. Niewidzialna i niesłyszalna, patrzyła na rozmyte zarysy przedmiotów i twarzy, słuchała niewyraźnej i szorstkiej mowy ludzi. Nieubłagana i niezrozumiała siła przyciągała ją do ludzi, przez co zapomniała o wszystkich niebezpieczeństwach związanych z tymi dwunożnymi istotami. Pewnej nocy zbliżyła się zbyt blisko do brzegu i wpadła w rybackie sieci. Znalezione ją rano, ale jej prawdziwa męka dopiero się zaczęła. Następny tydzień był dla Syrenki pełen bólu, strachu i rozpacz. Pewien Kupiec, który postanowił zarobić pieniądze, pochwytał ją i przewiózł do dużego miasta, gdzie wsadził ją do beczki po piwie i pokazywał na rynku za pieniądze. Jednak mieszkańcy tego miasta byli dobrymi i współczującymi ludźmi. Poruszeni magicznym śpiewem, dotknięci tęsknotą i rozpaczą,

Все шестеро принцесс были прехорошенькими русалочками, но лучше всех была самая младшая, нежная и прозрачная, как лепесток розы, с глубокими синими, как море, глазами. Но и у нее, как у других русалок, не было ножек, а только рыбий хвост.

Русалочка. Ганс Христиан Андерсен

На Рыночной площади в Старом городе, в самом центре почти всегда в течение дня толпятся туристы. Все желают сфотографироваться с Варшавской Сиренкой – морской девой у фонтана, русалкой, вылитой из бронзы.

У морского короля Подводных Глубин было шесть дочерей прекрасных русалочек принцесс

Сиренка пожалуй, самая запоминающаяся достопримечательность города, его символ и герб. Имеется несколько версий легенды об этой русалке. История начинается со сказки, продолжается как легенда и переходит в реально имевшие место события.

У морского короля Подводных Глубин было шесть дочерей прекрасных русалочек принцесс. По древнему подводному обычаю, по достижении шестнадцати лет принцессы отправлялись к далеким берегам мира-океана, искать своих принцев. Теплое течение Атлантического океана принесло двух младших сестер к берегам Европы в Балтийское море. Здесь, у побережья Дании самая младшая русалочка нашла своего черноглазого принца и осталась там навсегда. И сегодня она в виде прекрасной статуи сидит на одинокой скале у набережной Копенгагена.

Русалочка, что постарше, рискнула пойти дальше и заплывла в холодные воды устья Вислы, поднимаясь по ней все выше и выше. Ее непреодолимо влекло к людям. По ночам она видела огни на берегу, прислушивалась к таинственным шорохам, голосам мужчин, женщин и детей. Рискую поранить себя в речном мусоре, об острые подводные камни или наткнуться на злобных мелюзин – речных русалок, она каждую ночь подплывала все ближе и ближе к берегу. Невидимая и неслышимая, она всматривалась в неясные очертания предметов и лиц, вслушивалась в неразборчивую и немелодичную речь людей. Неумолима непонятная сила тянула ее к людям, заставляя забывать обо всех опасностях, которые несут эти двуногие создания. В одну из ночей она подплыла к берегу слишком близко и запуталась в рыболовных сетях. Утром ее нашли, но ее истинные мучения только начинались. Следующая неделя прошла для Сиренки в муках боли, страха и отчаяния. Некий купец, решивший подзаработать, захватил ее и привез в большой город, где ее посадили в бочку из-под пива и показывали на Рыночной площади

które były widoczne w niebieskich oczach morskiej nimfy. I wtedy ludzie o dobrych sercach zebrali pieniądze, wykupili Syrenkę i wypuścili ją do Wisły, która stała się jej nowym domem.

W heraldyce światowej jest jeszcze tylko jeden przypadek herbu syreny, tej samej siostry Syreny Warszawskiej

Wdzięczna Syrenka dała jasno do zrozumienia, że od tego dnia miasto i wszyscy jego mieszkańcy są pod jej patronatem i ochroną i że ona, Syrenka Morska, będzie teraz nazywała Syrenką Warszawską.

***

W dokumentach archiwalnych herb z wizerunkiem Syrenki pojawia się niemal równocześnie z rękopisami wspominającymi o samym mieście Warszawie, począwszy od XIV wieku.

W dzisiejszym herbie Warszawy Syrena jest przedstawiona z lekko zakrzywionym mieczem w prawej ręce i klasyczną okrągłą tarczą – w lewej. Tło – czerwone, miecz, tarcza i włosy panny, a także korona nad jej głową – złote. Kolory te i szczegóły symbolizują bogactwo i szlachetność miasta. W heraldyce światowej jest jeszcze tylko jeden przypadek herbu syreny, tej samej siostry Syreny Warszawskiej – to mały herb Danii.

Wizerunki Syrenki Warszawskiej symbolizującej to piękne miasto są obecne w wielu miejscach: kilka rzeźb i detali architektonicznych w różnych częściach Warszawy, nazwy kawiarni, teatru, odznaki,

za деньги. Однако жители этого города были хорошими и сострадательными людьми. Они были поражены волшебным пением, их тронула тоска и отчаяние, слезами проступавшая в синих глазах морской девы. Тогда добросердечные жители собрали средства, выкупили Сиренку и отпустили ее в Вислу, ставшую ей новым домом.

Благодарная Сиренка дала понять, что с этого дня город и все его жители находятся под ее покровительством и защитой и, что она, Сиренка Морская, будет теперь зваться Сиренка Варшавская.

***

В архивных документах, герб с изображением Сиренки появляется практически одновременно с рукописными упоминаниями о самом городе Варшава, начиная с XIV века. На сегодняшнем гербе Варшавы, Сирена изображается со слегка изогнутым мечом в правой руке, и классическим круглым щитом – в левой. Фон – красный, меч, щит и волосы девы, а также корона над ее головой золотые. Эти цвета и детали символизируют богатство и аристократизм города.

В мировой геральдике есть еще лишь один случай гербового изображения русалки, той самой сестры Сирены Варшавской – это малый герб Дании. Изображения Варшавской Сиренки, символизирующей этот прекрасный город, присутствуют во многих местах города: несколько скульптур и архитектурных деталей в разных частях Варшавы, названия кафе, театра, значки, памятные открытки и конечно же сувениры. Даже великий абстракционист, Пабло Пикассо, приехавший в Польшу в 1948 году, изобразил ее на стене одной из варшавских квартир недостроенного дома. К сожалению, позже рисунок

pamiątkowe pocztówki i oczywiście pamiątki. Nawet wielki abstrakcjonista Pablo Picasso, który przyjechał do Polski w 1948 roku, namalował ją na ścianie jednego z warszawskich mieszkańców w niedokończonym domu. Niestety, później rysunek został zamalowany, gdyż codzienna pielgrzymka tłumów turystów pragnących zobaczyć dzieło wielkiego artysty woryginale wyczerpała cierpliwość mieszkańców mieszkania. Jednakże zachowały się fotografie rysunku, a także szczegółowy i oryginalny, mniejszy rysunek wykonany przez Picassa w albumie rodzinnym prezydenta miasta. Warto zauważyć, że komunistyczny artysta w obydwu rysunkach włożył do ręki dziewczyny młot zamiast miecza. Punktem wyjścia dla wszystkich tych obrazów był jednak pomnik z brązu na Rynku, od którego zaczęły się wydarzenia. Najpierw, w 1855 roku, pomnik był cynkowy, zaprojektowany przez rzeźbiarza Konstantego Hegla. Pomnik został posadowiony na odłamkach skały z fontanną i był ozdobą nowego miejskiego wodociągu. W 2008 roku pomnik został odlany w brązie.

Pomnik został posadowiony na odłamkach skały z fontanną i był ozdobą nowego miejskiego wodociągu

W latach 1811–1915, kiedy Polska straciła niepodległość, a Warszawa była częścią obcych imperiów, wizerunki Syrenki były zakazane, a władze nakazały usunięcie wszelkich znaków wskazujących na ten symbol. Jednak każdej nocy wizerunki Syrenki pojawiały się na ścianach wielu domów znowu i znowu – tak, nie bojąc się kary, wyrażali swoje nieposłuszeństwo zwykli mieszkańcy miasta.

Ciekawa jest również historia drugiego ważnego pomnika Syreny (1939 r.), wzniesionego na nabrzeżu Wisły. Nowa rzeźba została wykonana przez Ludwikę Nitschową.

Modelką do pomnika była Krystyna Kraheńska, w tamtych latach (1936–1937) niezwykle godna uwagi studentka, która miała zostać etnografem – folklorystą. Najwyraźniej artystki mają dar dalekowzroczności i w tajemniczy sposób rzeźbiarka zobaczyła w Krystynie jej bohaterski charakter. Później, gdy wybuchła wojna, Kraheńska brała udział w Powstaniu. Pod pseudonimem „Danuta” została członkiem podziemnej organizacji Armia Krajowa, uczestniczyła w Powstaniu Warszawskim, była sanitariuszką. W bitwie na Polu Mokotowskim wyniosła z pola walki dwóch rannych, ale sama otrzymała trzy śmiertelne rany i pozostała na zawsze na Mokotowie. Krystyna Kraheńska została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Walecznych. Była również poetką i pisarką. W 1943 roku napisała dla swoich towarzyszy broni piosenkę „Hej, chłopcy, bagnet na broń!” Pieśń ta została zaśpiewana i wydana w konspiracji, a następnie stała się jednym z symboli Powstania Warszawskiego 1944 roku.

был покрашен, так как ежедневное паломничество толп туристов, желающих видеть творение великого художника в оригинале, превысили терпение жильцов квартиры. Тем не менее, сохранились фотографии этого рисунка, а также отличающийся деталями оригинальный рисунок меньшего размера, сделанный Пикассо в семейном альбоме президента города. Примечательно, что на обоих рисунках художник-коммунист вложил в руку девы молот вместо меча.

Однако отправной точкой для всех этих изображений явился бронзовый памятник на Рыночной площади, где и начинались события. Вначале, в 1855 году, памятник был цинковым, по проекту скульптора Константина Хегеля (Konstanty Hegel). Памятник был установлен на обломках скалы с фонтаном и явился украшением новой городской водопроводной системы. В бронзу памятник отлили в 2008 году.

В период 1811–1915 года, когда Польша теряла независимость и Варшава входила в состав чужих империй, изображения Сиренки были запрещены и власти приказали убрать все знаки, указывающие на этот символ. Однако каждую ночь изображения Сиренки появлялись на стенах многих домов вновь и вновь – так, не боясь наказаний, выражали свою непокорность простые жители города. Интересна также история второго значительного памятника Сирене (1939 г), установленного на набережной Вислы. Авторство новой скульптуры принадлежит Людвиге Нитшовой (Ludwika Nitschowa).

Моделью для памятника послужила Кристина Крахельска

Моделью для памятника послужила Кристина Крахельска, в те годы (1936–1937) не особенно примечательная девушка студентка, собиравшаяся стать этнографом – фольклористом. Вероятно, художники обладают даром предвидения, и таинственным образом скульптор узрела в Кристине ее героический характер. Позже, когда началась война, Крахельска участвовала в Сопротивлении. Под псевдонимом “Данута”, она стала членом подпольной организации Армия Крайова, участвовала в Варшавском восстании, была санитаркой. В бою на Mokotowskiem поле она вынесла с поля боя двух раненных, но сама получила три смертельные раны и осталась лежать на Mokotowie. Кристина Крахельска была награждена Крестом Сражающихся посмертно. Была она также поэтессой и писательницей. В 1943 году написала для бойцов – товарищей песню “Hej, chłopcy, bagnet na broń!” (“Эй, ребята, примкнуть штыки!”). Эта песня исполнялась и публиковалась подпольно, а потом стала одним из символов Варшавского Восстания 1944 года.

UNIA LUBELSKA

Rzeczpospolita
Obojga Narodów

W 2019 roku minęło 450 lat od utworzenia Rzeczypospolitej. 1 lipca 1569 roku posłowie Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego zatwierdzili na Sejmie w Lublinie akt unii, który zjednoczył oba państwa w jedno – Rzeczpospolitą Obojga Narodów. Nowo utworzone państwo stało się jednym z najpotężniejszych w Europie i istniało od ponad 200 lat.

Pod koniec XV i na początku XVI wieku w Polsce rozwinęły się miasta, rzemiosło i handel, a wewnętrzne i zewnętrzne stosunki handlowe uległy wzmocnieniu. W tym okresie odbył się najważniejszy proces centralizacji Państwa Polskiego. Polska zaczęła odgrywać znaczącą rolę w życiu politycznym Europy, jej pozycja umocniła się. W tym samym czasie inne państwa scentralizowane powstały już na wschodzie i zachodzie.

Od końca XV wieku podstawą polskiej polityki zagranicznej są bliskie stosunki z Litwą. Jedną z charakterystycznych cech tej polityki była konfrontacja z Rosją

Kazimierzowi IV Jagiellończykowi udało się osadzić swoich synów na trony w Czechach i na Węgrzech. Tak więc, pod panowaniem Jagiellonów znalazły się cztery kraje jednocześnie – Polska, Litwa, Czechy i Węgry.

Od końca XV wieku podstawą polskiej polityki zagranicznej są bliskie stosunki z Litwą. Jedną z charakterystycznych cech tej polityki była konfrontacja z Rosją. Pozycje Rosji były stopniowo wzmacniane. Wzmocnienie Rosji przyciągnęło do niej Ukraińców i Białorusinów. Jednak ani Polska, ani Litwa nie chciały wzmocnić Rosji i się jej poddać.

W rezultacie rozpoczęło się zbliżenie polityczne Polski i Litwy. Jednocześnie litewscy i polscy feudałowie byli przeciwni takiemu zbliżeniu. Ale w końcu połączyło je pragnienie rządzenia na ziemiach wschodniosłowiańskich i panująca sytuacja polityczna.

W omawianym okresie Polska była zaangażowana w operacje wojskowe na wschodzie. Te działania wojenne, które trwały do połowy XVI wieku, nie przyniosły sukcesu ani Polsce, ani Litwie. Stworzyło to warunki konieczne do zjednoczenia obu państw. W wyniku wojny inflanckiej (1558–1583), Litwa znalazła się w bardzo trudnej sytuacji, która przyspieszyła proces unifikacji. Rząd Litwy widział jedyny sposób na uratowanie – zjednoczenie z Polską. Polscy feudałowie wykorzystali to, by przekonać Litwę do nowego sojuszu. Wreszcie w 1569 r. w Lublinie miało miejsce zawarcie unii (sojuszu), zgodnie z którą Unia zjednoczyła dwa państwa (Litwę i Polskę) w jedno –

В 2019 году исполнилось 450 лет со дня образования Речи Посполитой. 1 июля 1569 года депутаты Королевства Польского и Великого княжества Литовского на сейме в Люблине утвердили акт унии, который объединял два государства в одно – Речь Посполитую Обоих Народов. Новообразованное государство стало одним из самых могущественных в Европе и просуществовало более 200 лет.

В конце XV и начале XVI века в Польше развивались города, ремесла, коммерция, укреплялись внутренние и внешние торговые связи. В этот период происходит важнейший процесс централизации польского государства. Польша начала играть значительную роль в политической жизни Европы, ее позиции укрепились. В это же время на востоке и западе уже образовывались другие централизованные государства. Казимиру IV Ягеллончику удалось возвести своих сыновей на престолы Чехии и Венгрии. Таким образом, под властью Ягеллонской династии оказались четыре страны одновременно – Польша, Литва, Чехия и Венгрия.

Начиная с конца XV века, основой внешней политики Польши являлась тесная связь с Литвой. Одной из характерных черт этой политики было противостояние с Россией. Позиции России неизменно укреплялись. Усиление России притягивало к ней украинцев и белорусов. Однако ни Польша, ни Литва не желали усиления России и подчинения ей.

В результате началось политическое сближение Польши и Литвы. В то же время, литовские и польские феодалы были против такого сближения. Но в итоге желание самим властвовать на восточнославянских землях и сложившаяся политическая ситуация объединили их.

Начиная с конца XV века, основой внешней политики Польши являлась тесная связь с Литвой

В рассматриваемый период Польша была вовлечена в военные операции на востоке. Эти военные действия, продолжавшиеся до середины XVI века, не принесли успеха ни Польше, ни Литве. Это создало необходимые условия для объединения двух государств. В результате Ливонской войны (1558–1583гг), Литва оказалась в очень сложном положении, что ускорило процесс объединения. Правительственные круги Литвы видели единственным путем спасения – объединение с Польшей. Этим воспользовались польские феодалы, чтобы склонить Литву к новому союзу. Наконец в 1569 году в городе Люблин состоялось заключение Унии (союза), согласно этой унии два государства (Литва и Польша)

Rec Pospolita (Rzeczpospolita Obojga Narodów lub Republika dosłowne tłumaczenie z łaciny).

Terytorium tego państwa obejmował również niektóre regiony Ukrainy i Białorusi, części ziem współczesnej Łotwy, Rosji, Estonii, Mołdawii, a także Słowacji. Sejm stał się głównym organem ustawodawczym Unii. Dożywotnie funkcje głowy państwa pełnił wybrany przez Sejm monarcha. Struktura polityczna państwa Rzeczypospolitej powszechnie nazywana demokracją szlachecką. Sejm określił także jeden system monetarny i jedną politykę zagraniczną państwa. Katolicyzm na Ukrainie i Białorusi zaczął powstawać później.

Wkrótce po powstaniu Rzeczpospolita stała się dominującym państwem w regionie, co spowodowało niezadowolenie innych krajów, zwłaszcza Rosji, ponieważ ta ostatnia uznawała niektóre ziemie wchodzące w skład Rzeczypospolitej za swoje. W 1572 r. Państwo zostało ogłoszone królestwem. Rosyjski car Iwan IV próbował zdobyć koronę Rzeczypospolitej, ale nie udało się to wdrożyć. Turcy powstrzymali Rosjan przed zrobieniem tego. W 1575 r. Stefan Batory, konsekwentny przeciwnik Rosji, wstąpił na tron kraju. W tym samym roku wstąpił do wojny inflanckiej, i sytuacja się zmieniła. Ta wojna osłabiła Rosję i doprowadziła do jej klęski.

W 1582 r. został zawarty pokój Yam-Zapolsky – traktat pokojowy na 10 lat

W 1582 r. został zawarty pokój Yam-Zapolsky – traktat pokojowy na 10 lat, zawarty między Rzeczpospolitą a Królestwem Rosyjskim. Inflanty przypadły Rzeczypospolitej. W 1583 r. wojna się skończyła, dlatego rosyjskie zamiary dotarcia do Morza Bałtyckiego nie zostały zrealizowane. Feudalni władcy Rzeczypospolitej, zainspirowani zwycięstwem w wojnie inflanckiej, otrzymali poparcie władz papieskich i ponownie zaczęli przygotowywać się do wojny z Rosją.

Na początku XVII wieku ingerują w wewnętrzną walkę polityczną państwa moskiewskiego, a w 1609 r. Król Zygmunt III (1587–1632) rozpoczyna operacje wojskowe. Dzięki wsparciu wielu bojarów, armia Rzeczypospolitej zdobywa Moskwę. Niektórzy z bojarów uznają Władysława – syna Zygmunta za króla, ale w 1612 r. Armia polsko-litewska opuściła Moskwę.

Niemniej jednak do 1618 r. Smoleńsk, Czernihów, Nowogród i inne ziemie północne pozostawały częścią Rzeczypospolitej. Oprócz Rosji w Rzeczypospolitej był kolejny przeciwnik – Szwecja. Po wojnie inflanckiej, Szwecja i Rzeczpospolita zostały głównymi siłami w Europie. Starli się na północy o hegemonię na Morzu Bałtyckim. Walkę między nimi pogłębiło zdobycie Rzeczpospolitą Inflant. Ponadto Zygmunt III dążył

objedyniały się w jedno – Rec Pospolita (Речь Посполитая или Республика буквальный перевод с латинского).

В 1582 году был заключен Ям-Запольский мир – мирный договор сроком на 10 лет

В территорию этого государства вошли также некоторые области Украины и Беларуси, части земель современных Латвии, России, Эстонии, Молдовы, а также Словакии.

Главным высшим законодательным органом Унии стал Сейм. Пожизненные функции главы государства исполнял монарх, выбираемый Сеймом. Политическую структуру государства Речь Посполитая принято называть шляхетской демократией. Сеймом была также определена единая денежная система и единая внешняя политика государства.

Католичество в Украине и Беларуси начало устанавливаться позднее. Вскоре после образования Речь Посполитая становится доминирующим государством в регионе, что вызвало недовольство других стран, особенно России, поскольку последняя считала своими некоторые земли, вошедшие в состав Речи Посполитой.

В 1572 году государство было объявлено королевством. Русский царь Иван IV пытался получить корону Речи Посполитой, но не смог это осуществить. В этом русским помешали османы. В 1575 году на престол страны взошел Стефан Баторий – последовательный противник России. В том же году он вступил в Ливонскую войну, и ситуация изменилась. Эта война ослабила Россию и в результате привела к ее поражению. В 1582 году был заключен Ям-Запольский мир – мирный договор сроком на 10 лет, заключенный между Речью Посполитой и Русским царством. Ливония отошла к Речи Посполитой. В 1583 году война закончилась, и, таким образом, намерения России выйти к Балтийскому морю не осуществились.

вплоть до 1618 года Смоленск, Чернигов, Новгород и другие северные земли оставались в составе Речи Посполитой

Феодалы Речи Посполитой, воодушевленные победой в Ливонской войне и получившие поддержку папской власти, вновь начали готовиться к войне с Россией. В начале XVII века они вмешиваются во внутриполитическую борьбу Государства Московского, и в 1609 году король Сигизмунд

do wstąpienia na tron szwedzki. Jednak starcie to nie powiodło się dla Rzeczypospolitej. Straciła również Inflanty.

Oprócz Rosji i Szwecji Rzeczpospolita miała także pewne stosunki z Państwem Osmańskim. Wojna między Imperium Osmańskim a Rzeczpospolitą miała miejsce w latach 1620–1621. Głównym powodem starcia między dwoma państwami była Mołdawia.

Od 1514 roku Mołdawia, choć nie była częścią Imperium Osmańskiego, zatem była uważana za jej protektorat.

Dla Rzeczypospolitej Mołdawia miała strategiczne znaczenie. Szlachta Rzeczypospolitej zaczyna uczestniczyć w sprawach politycznych Mołdawii od końca XVI wieku. Powołany przez rząd osmański Gaspar Graziani zaczyna pochyłać się w kierunku Rzeczypospolitej. Następnie armia Rzeczypospolitej atakuje Księstwo Transylwanii, które prosi o pomoc Imperium Osmańskiego i rozpoczyna się wojna między dwoma państwami. W tej wojnie z jednej strony Rzeczpospolita i Mołdawia, z drugiej strony Imperium Osmańskie i Chanat Krymski.

Pierwsze starcie miało miejsce we wrześniu–październiku 1620 r. w Chuchorze. Ta bitwa zakończyła się klęską Rzeczypospolitej. Zachęteni zwycięstwem Turcy rozpoczęli ofensywę, by ostatecznie pokonać wojska polskie. We wrześniu–październiku 1621 r. odbyła się znacząca kampania Chocimska, w której Turcy zostali pokonani. Ponieważ żadna ze stron nie zdołała uzyskać decydujących korzyści podczas kampanii wojennych, strony zawarły Chocimski pokój w 1621 r.

III (1587–1632) zaczyna wojenne działania. Przy поддержке rządu бояр, armia Rечи Посполитой захватывает Москву. Часть бояр признает Владислава – сына Сигизмунда царем, но в 1612 году Польско-литовская армия оставляет Москву. Тем не менее, вплоть до 1618 года Смоленск, Чернигов, Новгород и другие северные земли оставались в составе Речи Посполитой.

Помимо России у Речи Посполитой был и другой

противник – Швеция. После Ливонской войны, Швеция и Речь Посполитая остались основными силами в Европе.

Они столкнулись на севере, за гегемонию на Балтийском море. Борьба между ними усугубилась в результате захвата Речью Посполитой Лифляндии. Кроме того, Сигизмунд III стремился взойти на шведский престол. Однако это столкновение оказалось неудачным для Речи Посполитой. Она потеряла также и Лифляндию.

Кроме России и Швеции у Речи Посполитой были также определенные отношения с Османским государством. Война между Османской империей и

Речью Посполитой произошла с 1620 по 1621 год. Основной причиной столкновения двух государств была Молдова. Еще с 1514 года Молдова, хотя и не входила в состав Османской империи, но рассматривалась как ее протекторат. Для Речи Посполитой же Молдова имела стратегическое значение. Дворянство Речи Посполитой начинает участвовать в политических делах Молдовы с конца XVI века. Назначенный Османским правительством Гаспар Грациани, начинает склоняться на сторону Речи Посполитой. Затем армия Речи Посполитой вторгается в Трансильванское княжество,

Jednak starcia Rzeczypospolitej z Imperium Osmańskim nastąpiły także później w latach 1633–1634, 1672–1676, 1683–1699.

Trwały również starcia między Rzeczpospolitą a Rosją. Wojny na małą skalę miały miejsce w latach 1632–1634 i 1654–1667. Wojna 1654–1667 była za Małorosję i Białoruś.

Ponadto Rzeczpospolita była również zaangażowana w wojnę trzydziestoletnią (1618–1648), co pozostawiło duży ślad w historii Europy. Głównym celem uczestniczących państw było przywództwo w Europie. Z jednej strony była Liga Katolicka – Święte Cesarstwo Rzymskie, Region Papieski, Austria, Rzeczpospolita, Hiszpania, Portugalia, z drugiej – Unia Protestancka, – Szwecja, Dania, Francja, Anglia.

Unia Lubelska to wydarzenie o kolosalnych rozmiarach, które zdeterminowało wygląd regionu, wpływając na losy Polski i Litwy, a także wielu innych państw

Długie wojny, niezadowolenie wewnętrzne i powstania stopniowo osłabiały Rzeczpospolitą. Te okoliczności zostały wykorzystane przez inne kraje do podziału Rzeczypospolitej. W rezultacie w 1795 r. Rosja, Prusy i Austria podpisały porozumienie w sprawie podziału Rzeczypospolitej. Tak więc Unia Lubelska przestała istnieć.

Unia Lubelska to wydarzenie o kolosalnych rozmiarach, które zdeterminowało wygląd regionu, wpływając na losy Polski i Litwy, a także wielu innych państw.

które prosiło o pomoc u Osmańskiej imperii i między dwoma państwami zaczynała się wojna. W tej wojnie z jednej strony Речь Посполитая и Молдова, a z drugiej Османская империя и Крымское ханство.

Первое столкновение произошло в сентябре-октябре 1620 года в Чучора. Это сражение закончилось поражением Речи Посполитой. Воодушевленные победой, османы перешли в наступление, чтобы окончательно разгромить польские войска. В сентябре-октябре 1621 года происходила значительная Хотинская кампания, в которой османы потерпели поражение. Так как ни одной из сторон так и не удалось получить решающего преимущества в ходе военных кампаний, стороны заключили Хотинский мир в 1621 году.

Однако столкновения между Речью Посполитой и Османской империей происходили и позже в 1633–1634, 1672–1676, 1683–1699 годах.

Столкновения между Речью Посполитой и Россией также продолжались. Мелкомасштабные войны произошли в 1632–1634 и 1654–1667 годах. Война 1654–1667 годов была за Малороссию и Беларусь. Кроме того, Речь Посполитая была также вовлечена в тридцатилетнюю войну (1618–1648), оставившую большой след в европейской истории. Основной целью участвующих государств было лидерство в Европе. На одной стороне была католическая лига – Священная Римская империя, Папская область, Австрия, Речь Посполитая, Испания, Португалия, на другой – протестантский союз – Швеция, Дания, Франция, Англия.

Длительные войны, внутреннее недовольство и восстания постепенно ослабляли Речь Посполитую. Эти обстоятельства были использованы другими странами, чтобы разделить Речь Посполитую. В результате в 1795 году Россия, Пруссия и Австрия подписали соглашение о разделе Речи Посполитой. Таким образом, Люблинская уния прекратила существование. Люблинская Уния – это событие колоссального масштаба, определившее облик региона, повлиявшее на судьбы Польши и Литвы, а также многих других государств.

KONCERT PIEŚNI PATRIOTYCZNYCH

13 stycznia bieżącego roku, miał miejsce koncert pieśni patriotycznych, w wykonaniu członków Polonii. Nazrin Abbaszade prowadząca rozpoczęła koncert. W dalszej części Nargiz Abbaszade zaśpiewała pieśń patriotyczną „Ojczyzno ma”. W programie również zabrzmiały polskie piosenki: „Biała ruża” – chór dziewczęcy; „Hej sokoły” – Rinat Buhariejew; „Marsz Piechoty” – Kamila Zbucka; „Polskie kwiaty” – trio Irada Abbaszade, Ajnur Mammadowa, Rinat Buhariejew; wiersz „Opowiedz mi moja Ojczyzno” – Giunel Zijadowa; „Biały krzyż” – Witalij Jarkow; „Jak długo w sercach naszych” – Tamiła Salimowa.

Wspólne wykonanie pieśni „Marsz Polonii” zakończyło wieczór. Następnie gości byli zaproszeni na filiżankę aromatycznej azerbejdżańskiej herbaty z polskimi i azerbejdżańskimi słodyczkami.

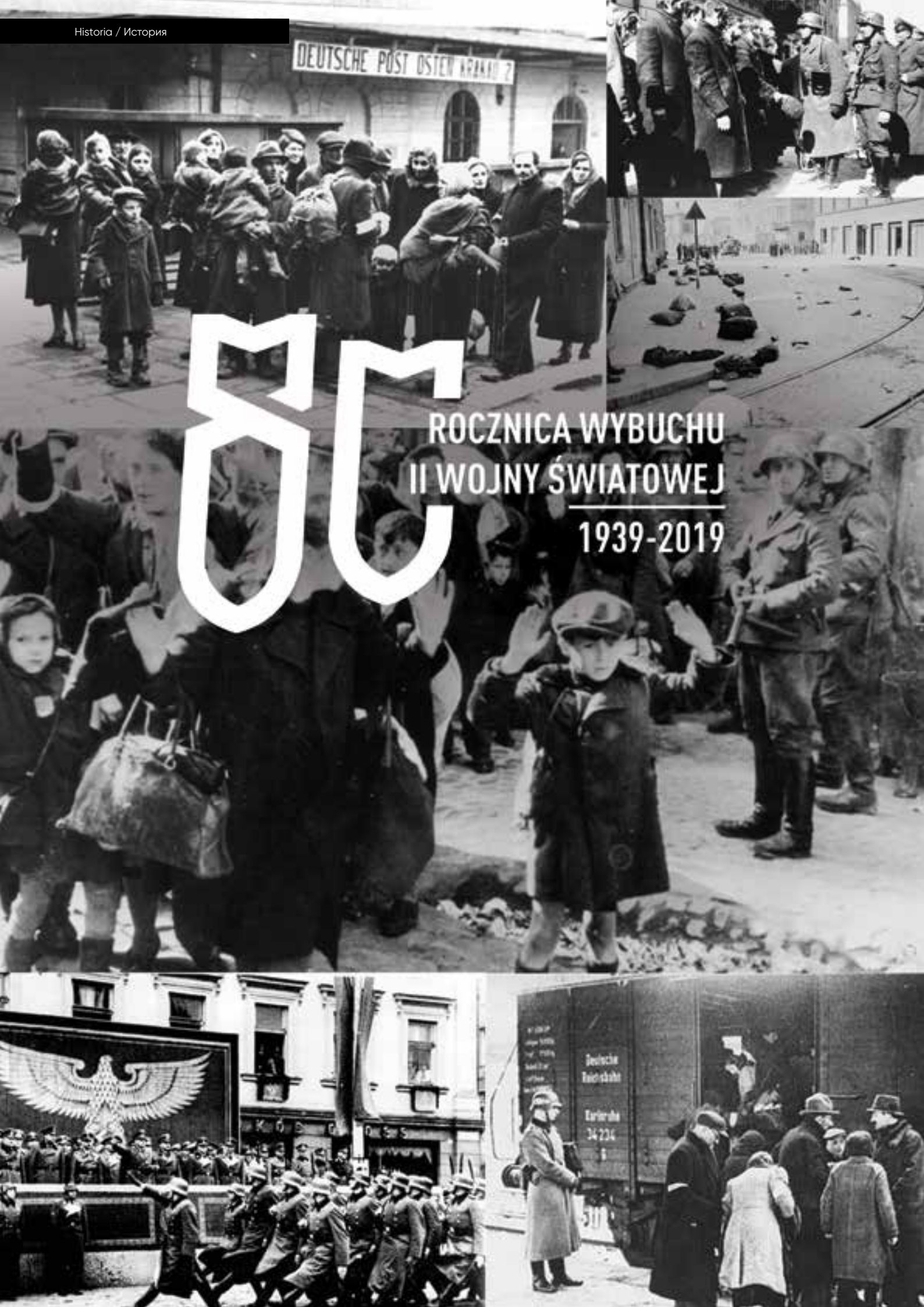
Песенный концерт в исполнении членов Полонии, состоялся 13 января 2019 года, открыла концерт его ведущая Назрин Аббасзаде. Наргиз Аббасзаде исполнила песню „Отчизна моя”. В программе также прозвучали патриотические польские песни: „Белая роза” – хор девушек; „Хэй соколы” – Ринат Бухареев; „Марш пехоты” – Камила Збукца; „Польские цветы” – трио Ирада Аббасзаде, Айнур Маммадова и Ринат Бухареев; стихотворение „Расскажи мне Родина” прочитала Гюнель Зиядова; „Белый крест” исполнил Виталий Ярков; „Как долго в наших сердцах” – Тамила Салимова.

В завершение все вместе исполнили „Марш Полонии”. Исполненные песни создали теплую дружескую обстановку для общения, которое продолжилось за традиционным чаепитием с изысканными азербайджанскими и польскими сладостями.

DEUTSCHE POST OSTEN BRANKO ?

80

ROZNIKA WYBUCHU
II WOJNY ŚWIATOWEJ
1939-2019

80 lat temu rozpoczął się jeden z największych konfliktów zbrojnych w historii ludzkości dotyczący 80 procent ludności świata, brało w nim udział 57 krajów o łącznej liczbie ludności 1,7 miliarda, a zginęło w nim od 50 do 80 milionów ludzi.

Instytut Pamięci Narodowej w Polsce w 2009 r. oszacował straty kraju podczas II wojny światowej na 5,6–5,8 mln ludzi. Z tego 2,7 mln – etniczni Polacy, którzy ucierpieli z powodu okupacji niemieckiej, od 2,7 mln do 2,9 mln ludzi – Żydzi – ofiary Holokaustu, 150 tys. osób – ofiary represji sowieckich.

31 sierpnia 1939 r. do budynku niemieckiej radiostacji w Gliwicach włamali się uzbrojeni ludzie w cywilnych ubraniach, którzy nazywali siebie „powstańcami śląskimi”. Radiostacja rzekomo zajęta przez Polaków z ostrzałem w tle wezwała Polaków do „zjednoczenia i pobicia Niemców”. Operacja ta przeszła do historii jako „provokacja gliwicka”, a dowodził nią SS Sturmbannführer Alfred Naujocks. Provokacja została zorganizowana przez niemieckie służby specjalne, zgodnie z tajnym rozkazem Hitlera, aby dać niepodważalny powód do rozpoczęcia wojny.

1 września 1939 r. o godz. 4:45 rano, według hitlerowskiego planu „Fall Weiss”, wojska niemieckie rozpoczęły ofensywę bez wypowiedzenia wojny na całej granicy polsko-niemieckiej, a także z terytorium Moraw i Słowacji. Całkowita długość linii frontu wynosiła około 1600 km. Niemiecki pancernik szkoleniowy Schleswig-Holstein rozpoczął ostrzał polskiej wojennej bazy morskiej Westerplatte w Gdańsku, prowadząc ogień do polskich składów wojskowych na wybrzeżu. Po ataku faszystów garnizon utrzymał się jeszcze przez siedem dni i poddał się dopiero po wyczerpaniu się amunicji i wody. To był pierwszy wystrzał w sześciolietniej tragedii narodu polskiego.

Instytut Pamięci Narodowej w Polsce w 2009 r. oszacował straty kraju podczas II wojny światowej na 5,6–5,8 mln ludzi. Z tego 2,7 mln – etniczni Polacy, którzy ucierpieli z powodu okupacji niemieckiej, od 2,7 mln do 2,9 mln ludzi – Żydzi – ofiary Holokaustu, 150 tys. osób – ofiary represji sowieckich.

W pierwszych tygodniach okupacji ziem polskich pojawiło się kilka uzbrojonych oddziałów i grup żołnierzy pokonanej armii polskiej, którzy postanowili kontynuować walkę zbrojną z okupantem niemieckim. Byli wśród nich: oddział pod dowództwem majora Henryka Dobrzańskiego – „Hubala” działający w lasach świętokrzyskich; oddział Kazika Dębiaka;

80 лет назад начался один из самых крупнейших военных конфликтов в истории человечества, который затронул 80 процентов населения земли, в нем принимало участие 57 стран с общей численностью 1,7 миллиардов населения, в нем погибло от 50 до 80 миллионов человек. 31 августа 1939 года в здание немецкой радиостанции в Гливице ворвались вооружённые люди в гражданской одежде, которые называли себя „силезскими повстанцами”. С радиостанции, якобы захваченной поляками на фоне выстрелов прозвучало обращение, призывающее поляков „объединиться и бить немцев”. В историю эта операция вошла как „Гливицкая провокация”, которой командовал штурмбанфюрер СС Альфред Науйокс. Провокация была организована немецкими спецслужбами, согласно секретному приказу Гитлера, с целью создать безупречный повод для начала войны.

1 сентября 1939 года 4:45 утра, согласно утвержденному Гитлером плану „Вайс”, немецкие войска без объявления войны начали наступление на всём протяжении германо-польской границы, а также с территории Моравии и Словакии. Общая длина линии фронта составила около 1600 км. Немецкий учебный линкор „Шлезвиг-Гольштейн” начал обстрел польской военно-морской базы Вестерплатте в городе Данциг, огонь велся по расположенным на побережье польским военным складам. После нападения фашистов гарнизон держался семь дней и капитулировал лишь после того, как закончились боеприпасы и вода. Этот обстрел был первыми выстрелами в шестилетней трагедии польского народа.

Институт национальной памяти Польши в 2009 году оценил потери страны во II мировой войне в 5,6–5,8 млн. человек. Из них 2,7 млн. – этнические поляки, пострадавшие от немецкой оккупации, от 2,7 млн. до 2,9 млн. человек евреи – жертвы Холокоста, 150 тыс. человек – жертвы советских репрессий.

Институт национальной памяти Польши в 2009 году оценил потери страны во II мировой войне в 5,6–5,8 млн. человек. Из них 2,7 млн. – этнические поляки, пострадавшие от немецкой оккупации, от 2,7 млн. до 2,9 млн. человек евреи – жертвы Холокоста, 150 тыс. человек – жертвы советских репрессий. В первые недели оккупации территории Польши возникло несколько вооружённых отрядов и групп

oddział Władysława Jasińskiego „Jędrusia” działający w okolicach Sandomierza; oddział Ludwika Kwiatka, który działał w powiecie Iłża, oddział Kossaka, który działał w Lasach Janowskich oraz kilka grup żołnierzy w Borach Tucholskich, w gminie Siedlce, Węgrów i Wyszaków.

Marynarka Wojenna RP pomimo ogromnych strat, kontynuowała swoją walkę wspólnie z wojskami alianckimi. Jeszcze przed rozpoczęciem wojny wraz z wojskiem brytyjskim opracowano plan „Pekin”, którego celem była ewakuacja najnowocześniejszych polskich okrętów wojennych do portów Wielkiej Brytanii. Trzy polskie niszczyciele ORP „Błyskawica”, ORP „Grom” i ORP „Burza” zostały wysłane do Wielkiej Brytanii, a nieco później dwa z pięciu polskich okrętów podwodnych – ORP „Wilk” i ORP „Orzeł” – przedarły się z krajów bałtyckich do Wielkiej Brytanii. Polska marynarka wojenna wynajęła kilka okrętów od Wielkiej Brytanii – 2 krążowniki (ORP „Dragon” i ORP „Conrad”), 6 niszczycieli (ORP „Garland”, ORP „Piorun”, ORP „Krakowiak”, ORP „Kujawiak”, ORP „Ślązak”, ORP „Orkan”) oraz 3 łodzie podwodne (ORP „Sokół”, ORP „Jastrząb”, ORP „Dzik”). Należy zauważyć, że okręty podwodne ORP „Sokół” i ORP „Dzik” operujące na Morzu Śródziemnym nazywano „straszными bliźniakami”. Polskie okręty brały udział w operacjach desantu alianckiego w 1940 r. w Narwiku, w 1942 r. w Afryce Północnej, w 1943 r. na Sycylii i we Włoszech. Wchodziły również w skład ochrony konwojów alianckich, które dostarczały do ZSRR broń, żywność i sprzęt medyczny, a także surowce strategiczne w ramach programu Lend-Lease. Polscy marynarze zatopili kilka niemieckich i włoskich okrętów wojennych wroga, w tym 2 niemieckie okręty podwodne, około 40 statków transportowych i zestrzelili około 20 samolotów.

Na szczególną uwagę zasługują działania polskiego lotnictwa w czasie II wojny światowej. Pierwszego dnia wojny podporucznik Władysław Gnyś, który 1 września o godz. 6.30 rano wystartował z lotniska połowego w Balicach, zestrzelił dwa niemieckie bombowce Do-17E lecące w kierunku Kraków-Olkusz.

военнослужащих разбитой польской армии, принявших решение продолжать вооружённую борьбу против немецких оккупантов. Среди них были: отряд под командованием майора Генриха Добжанского – „Губала”, действовавший в свентокшижских лесах; отряд Казика Дембяка; отряд Владислава Ясинского „Ендруся”, действовавший в окрестностях Сандомира; отряд Людвика Квятека, который действовал в уезде Илжа; отряд Коссака, который действовал в Яновских лесах, а также несколько групп солдат в Тухольском бору, районе Седльце, Венгров и Вышукв.

Польский военно-морской флот, несмотря на огромные потери, продолжил свою борьбу совместно с союзническими войсками. Еще до начала войны вместе с британскими военными был создан план „Пекин”, целью которого была эвакуация наиболее современных военно-морских кораблей Польши в порты Британского Королевства. Три польских эсминца „Блыскавица”, „Гром” и „Бужа” – были направлены в Британию, чуть позже две из пяти польских подлодок – „Вильк” и „Ожел” – прорвались в Британию из Балтики. Военно-морские силы Польши арендовали у Британии несколько кораблей – 2 крейсера („Драгон” и „Конрад”), 6 эсминцев („Гарланд”, „Пиорун”, „Краковяк”, „Куявяк”, „Шлензак”, „Оркан”) и 3 подлодки („Сокол”, „Ястшемб”, „Дзик”). Следует отметить, что подлодки „Сокол” и „Дзик” действовавшие в Средиземном море получили прозвище „Страшные близнецы”. Польские корабли принимали участие в обеспечении десантных операций союзников в 1940 году в Нарвике, в 1942 году в Северной Африке, в 1943 году на Сицилии и в Италии. Они также входили в состав охраны арктических конвоев союзников, которые доставляли в СССР вооружение, продовольствие и медицинское оборудование, стратегическое сырье по программе „Ленд-Лиза”. Польские военные моряки потопили несколько немецких и итальянских военных кораблей противника, в том числе 2 немецкие подводные лодки, около 40 транспортных

W krótkim okresie działań bojowych polskie lotnictwo myśliwskie, dysponujące 164 maszynami, zestrzeliło 126 niemieckich samolotów (inne źródła podają 131). W tym samym czasie 52 myśliwce zginęły w walkach powietrznych i od ognia obrony przeciwlotniczej. W ten sposób, pomimo przestarzałego sprzętu, polscy piloci okazali się doskonałymi myśliwcami o wysokim poziomie umiejętności lotniczych.

Pomimo przestarzałego sprzętu, polscy piloci okazali się doskonałymi myśliwcami

Klęska Polski nie złamała ducha bojowego pilotów. Większość z nich, zgodnie z otrzymanym rozkazem, w dniach 17-18 września przekroczyła granicę polsko-rumuńską i udała się do Francji, a następnie do Wielkiej Brytanii, gdzie kontynuowała walkę z hitlerowcami. Z walk wrześniowych polscy piloci wynieśli bardzo cenne doświadczenie: para myśliwców jako jednostka taktyczna, jest bardzo efektywna. W 1940 r. wykorzystali to doświadczenie we Francji i Wielkiej Brytanii, gdzie zestrzelili odpowiednio 59 i 203 niemieckie samoloty. Od połowy 1941 r. do 1942 r. rozpoczęły się procesy zjednoczenia struktur podziemnych. W wyniku zjednoczenia kilku organizacji lewicowych i komunistycznych pod koniec 1941 roku powstał Związek Walki Zbrojnej, a w styczniu 1942 roku powstała Gwardia Ludowa. W lutym 1942 r. na bazie istniejącego wcześniej Związku Walki Zbrojnej utworzono Armię Krajową pod dowództwem generała S. Roweckiego.

Prezydent Niemiec Frank-Walter Steinmeier przeprosił Polskę

Historia oporu Polaków pamięta i czci wszystkich tych, którzy walczyli o polską wolność, wszystkich, którzy za nią zginęli.

W 80. rocznicę wybuchu II wojny światowej prezydent Polski Andrzej Duda przemawiając na uroczystości rocznicowej w Warszawie, oddał hołd żołnierzom, którzy polegali w obronie świata przed faszyzmem i terrorem. Polski przywódca obiecał, że Polska zachowa pamięć o zbrodniach nazistowskich, w tym zatroszczy się o muzeum na terenie byłego nazistowskiego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu. „Na naszej ziemi Niemcy zostawili fabrykę zagłady. Chronimy ją, aby mogła zaświadczyć o tym, co się tam wydarzyło” – powiedział.

Prezydent Niemiec Frank-Walter Steinmeier przeprosił Polskę za wydarzenia II wojny światowej podczas uroczystości w polskim mieście Wieluniu, gdzie pierwsze bomby spadły 80 lat temu i powiedział takie słowa: „Chylę czoła przed ofiarami ataku na Weluń. Chylę czoła przed polskimi ofiarami niemieckiej tyranii. I proszę o przebaczenie.”

судов и сбили около 20 самолётов.

Особо стоит отметить действия польской авиации в период II мировой войны. В первый день войны подпоручик Владислав Гнысь, поднявшийся 1 сентября в 6.30 утра с полевого аэродрома Белице сбил два немецких бомбардировщика До-17Е, летевших в направлении Краков-Олькуш. За весь короткий период боевых действий польская истребительная авиация, имевшая 164 машины, сбила 126 немецких самолета (в иных источниках указывается 131). При этом в воздушных боях и от огня ПВО потеряно 52 истребителя. Таким образом, несмотря на устаревшую технику, польские пилоты оказались отличными бойцами с высоким уровнем летного мастерства.

Поражение Польши не сломило боевой дух пилотов. Большинство из них согласно полученному приказу пересекли 17-18 сентября польско-румынскую границу и направились во Францию, а затем в Великобританию, где продолжили борьбу с гитлеровцами. Из сентябрьских боев польские летчики вынесли весьма ценный опыт: пара истребителей, как тактическая единица, является очень перспективной. В 1940 году этот опыт они использовали во Франции и Великобритании, где сбили соответственно 59 и 203 немецких самолета. С середины 1941 года по 1942 год начались процессы объединения подпольных структур. Так в результате объединения нескольких организаций левых и коммунистических сил в конце 1941 года была создана организация „Союз освободительной борьбы”, а в январе 1942 года – Гвардия Людова. В феврале 1942 года на основе ранее существовавшего „Союза вооружённой борьбы” была создана Армия Крайова под командованием генерала С. Ровецкого.

История сопротивления поляков помнит и чтит светлой памятью всех тех, кто сражался за польскую землю, всех тех, кто погиб за нее.

Спустя 80 лет со дня начала II мировой войны президент Польши Анджей Дуда, выступая на памятном мероприятии в Варшаве, отдал дань памяти солдатам, которые пали, защищая мир от фашизма и террора. Польский лидер пообещал, что Польша будет хранить память о нацистских преступлениях, в том числе заботиться о музее на месте бывшего нацистского концлагеря Аушвиц-Биркенау в Освенциме. „На нашей земле немцы оставили машину для убийства. Мы заботимся о ее сохранности, чтобы она свидетельствовала о том, что там произошло”, сказал он.

Президент Германии Франк-Вальтер Штайнмайер попросил прощения у Польши за события II мировой войны во время церемонии в польском городе Велюнь, где 80 лет назад упали первые бомбы, и произнес такие слова: „Я склоняю голову перед жертвами нападения на Велюнь. Склоняю голову перед польскими жертвами тирании Германии. И прошу прощения”.

MSZA ŚWIĘTA

PAMIĘCI Ofiar Tragedii z 10.04.2010 r. pod Smoleńskiem

Minęło 9 lat od wielkiej tragedii. 10 kwietnia 2010 roku doszło do przerażającej katastrofy rządowego samolotu, śmierć poniosło 96 osób. Wśród nich zginął Prezydent Polski Lech Kaczyński, i jego małżonka Maria.

Straszna katastrofa zostawiła smutek, żal, gorycz, rozpacz w sercach ludzi.

W niedzielę palmową, 14 kwietnia 2019 roku w kościele pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Baku odprawiona została Msza święta w intencji ofiar Tragedii z 10 kwietnia 2010 roku pod Smoleńskiem.

Polacy oraz miejscowi katolicy oddali hołd Ofiarom tego tragicznego zdarzenia we wspólnej modlitwie. Cześć ich pamięci!

Прошло 9 лет от большой трагедии. 10 апреля 2010 года произошла катастрофа польского правительственного самолета, погибло 96 человек. Среди них погиб президент Польши Лех Качиньский и его жена Мария.

Страшная катастрофа оставила печаль, грусть, отчаяние в сердцах людей.

В пальмовое воскресенье, 14 апреля 2019 года в церкви под названием Непорочного Зачатия Пресвятой Девы Марии в Баку была отслужена Святая Месса в интении погибших в смоленской авиакатастрофе.

В богослужении приняли участие представители польской диаспоры и местные католики. Вечная память!

Redaktor naczelny W. Dombrowskij
Redaktor prowadzący S. Mutallimowa
Korespondenci:
Sz.Kazimzada, N.Safarow, S. Mutallimowa,
A.Mammadow, W.Dombrowski, J.Mammadowa

Przekład na język polski
supertlumacz.pl
Projekt graficzny i skład
W. Niebiesnaja
Wydawca
Stowarzyszenie „Polonia” Rozwój Współpracy
Kulturalnej

Numer telefonu +994505433382
Adres: A.M. Cuma 7b m.29 Baku Azerbejdżan
polacy2012@gmail.com
www.polacy.az
Wydrukowane w Azerbejdżanie

Nakład 250 egzemplarzy

Żaden fragment niniejszej publikacji nie może być
powielany bez uprzedniej
pisemnej zgody wydawcy.

Wydanie czasopisma jest współfinansowane przez
Stowarzyszenie „Wspólnota
Polska” ze środków otrzymanych od Kancelarii Senatu
w ramach sprawowania
opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i
Polakami za granicą.

Fot: Hala Stulecia, Wrocław